

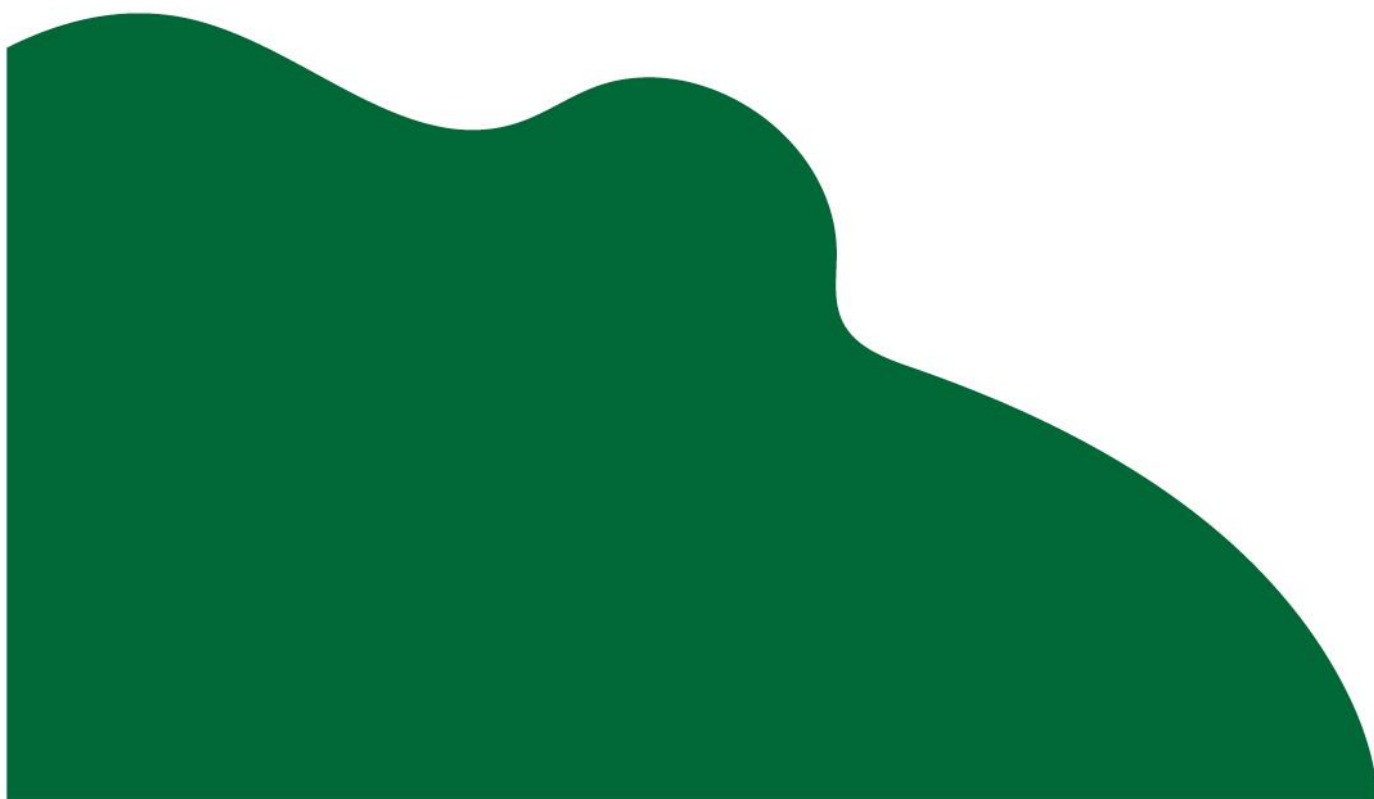
Stavanger
kommune

Årsplan for Jåttå universitetsbarnehage

(JUB)

2024-2025

Vi bygger felleskap

Stavangerbarnehagen	3
Fra plan til praksis, hvordan arbeider vi for å omsette rammeplanen til praksis i stavangerbarnehagen?	4
I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik:	4
Årsplanarbeid	5
Utarbeidelsen av ny årsplan vil være en kontinuerlig prosess, som veksler mellom vurdering av praksis og utarbeidelse av nye tiltak for å oppnå intensjonene i lov og forskrifter.....	5
Presentasjon av Jåttå universitetsbarnehage (JUB)	7
Barnehagens verdigrunnlag	12
Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns behov for omsorg?	15
Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns behov for lek?	17
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme danning?	20
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme læring?	23
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme vennskap og felleskap?	26
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme kommunikasjon og språk?	29
Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns rett til medvirkning?.....	32
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme et godt samarbeid mellom hjem og barnehage?	36
Hvordan arbeider barnehagen med overganger?	38
Overganger når barnet begynner i barnehagen.....	38
Overganger innad i barnehagen	39
Overganger mellom barnehage og skole	40
Hvordan arbeider barnehagen med planlegging, vurdering og dokumentasjon	43
Hvordan tilrettelegger barnehagen for barn som trenger ekstra støtte?	46
Barnehagens arbeidsmåter.....	51
Hvordan arbeider barnehagen med fagområdene	51
Hvordan arbeider barnehagen med progresjon?	56
Hvordan arbeider barnehagen med den digitale praksisen	58

Stavangerbarnehagen

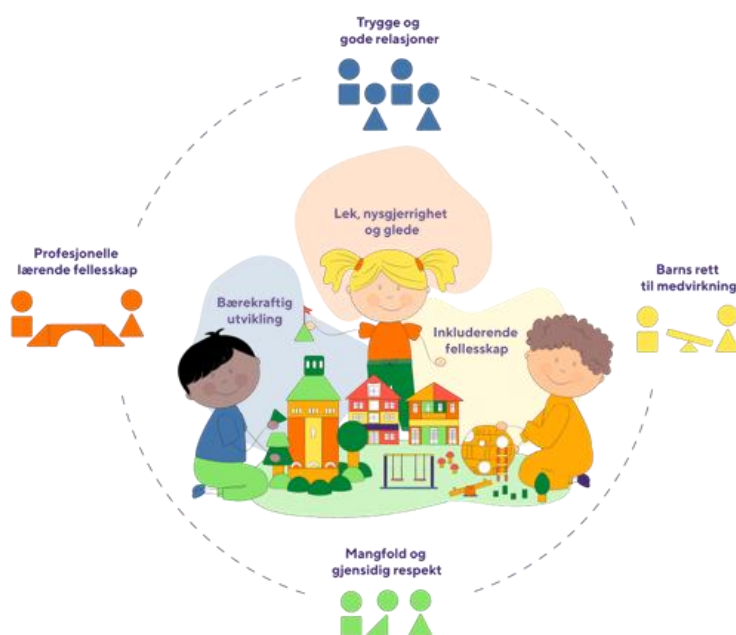
I stavangerbarnehagen bygger vi felleskap for og sammen med barn og foreldre. Begrepet felleskap inneholder flere tilleggsfortellinger som mangfold, inkludering og samarbeid. Stavangerbarnehagen har derfor *Vi bygger felleskap* som visjon. Når vi bygger felleskap skal barndommens egenverdi anerkjennes, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barns utvikling i tråd med rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Å møte barnets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke, er viktige verdier som skal prege Stavangerbarnehagens praksis. Utfra barnehagens formål og lokale føringer har [stavangerbarnehagen mot 2030 -strategi for kvalitet i barnehagen](#) fire prinsipper som skal ligge til grunn for barnehagens praksis:

- Trygge og gode relasjoner.
- Mangfold og gjensidig respekt.
- Barns rett til medvirkning
- Profesjonelle lærende felleskap.

I tillegg til de overordnede prinsippene har strategien tre satsningsområder. Satsningsområdene retter oppmerksomheten mot barnehagens formål og utviklingsområder og er felles og samlende for stavangerbarnehagen:

- Lek, nysgjerrighet og glede.
- Inkluderende felleskap.
- Bærekraftig utvikling i barnehagen.

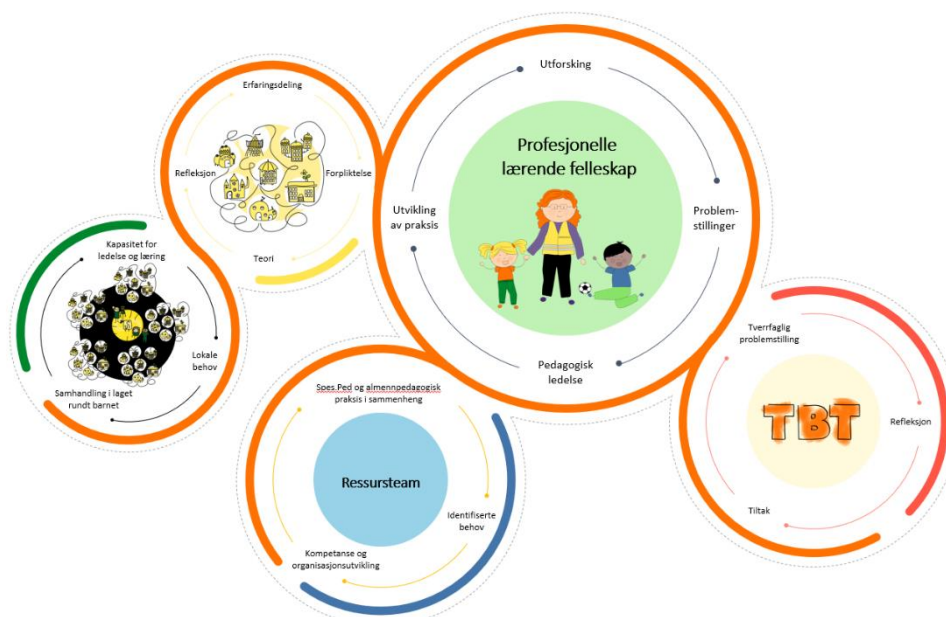
Barnehagens ledelse har ansvar for å sammen med personalet gjøre strategiens prinsipper og satsningsområder førende i utvikling av årsplanen og daglige praksis.

Fra plan til praksis, hvordan arbeider vi for å omsette rammeplanen til praksis i stavangerbarnehagen?

Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens føringer og barnehageeiers lokale tilpasninger til pedagogisk praksis. I våre barnehager arbeider vi for å utvikle den pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Med dette mener vi at ledelse og alle ansatte deltar i en prosess i egen barnehage for å utvikle sine holdninger, ferdigheter og sin kompetanse for arbeidet i barnehagen. I denne sammenhengen har vi etablert lærende nettverk. Lærende nettverk er et tiltak i regional kompetanseordning, og en arbeidsform for å jobbe barnehagebasert med kompetanseutvikling. I de kommunale barnehagene i Stavanger har hver virksomhet etablert lærende nettverk, som igjen har representanter inn i et felles kjernenettverk i partnerskap med universitetet. Kompetanseutviklingen skal bygge på forskningsbasert kunnskap. Formålet er å realisere rammeplanens intensjoner og krav slik at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet.

Stavangerbarnehagen jobber for et inkluderende felleskap for alle barn gjennom å arbeide systematisk med laget rundt barnet. Stavangerbarnehagen er forpliktet til å arbeide i tråd med føringer gitt i [kompetanseløftet](#). Hos oss skal alle barn ha likeverdig mulighet til læring og utvikling uavhengig av deres forutsetninger. Arbeid med å nå målene i Kompetanseløftet inngår i regional kompetanseordning.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik:

- Først en vurdering av praksis inneværende barnehageår opp mot intensjoner og målsettinger.
- Så en beskrivelse av hvordan barnehagen i lys av rammeplanens intensjoner, strategi for kvalitet – stavangerbarnehagen mot 2030 og egne vurderinger vil arbeide for å omsette føringer til praksis det kommende barnehageår.

Årsplanarbeid

Barnehagen drives etter lov om barnehager med forskrifter. Årsplanen er et **arbeidsdokument for personalet**, som beskriver de overordnede målene våre, og våre tiltak for å nå disse. De to strategiene »Strategi for kvalitet«

[gr.Planforum - Stavangerbarnehagen mot 2030 - strategi for kvalitet i barnehagen 3684474_5_01.pdf - Alle dokumenter \(sharepoint.com\)](#)

og «Strategi for samarbeid med barn»

[Oppvekst og utdanning - Samarbeid-med-barn-i-Stavanger.PDF - Alle dokumenter \(sharepoint.com\)](#)

er ivaretatt gjennom at «tegn på god praksis» fins igjen i årsplanens tiltak for måloppnåelse.

Planen gir også god informasjon til foreldre om det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Årsplanen er felles for hele barnehagen, og derfor er det ikke tatt med detaljert informasjon om den enkelte avdeling. Den vil komme i månedsbrevene og månedsplanene som blir sendt ut i VIGILO. Her vil det bli gitt mer utfyllende informasjon om det pedagogiske innholdet i hverdagen. Stavangerbarnehagen får nye hjemmesider fra høsten 2024. Mer informasjon om dette kommer.

Fotografiene som er brukt i årsplanen er tatt av fotograf Ole Henrik Kalviknes, kunstner Mari Røysamb og noen interne fotografier.

Utarbeidelsen av ny årsplan vil være en kontinuerlig prosess, som veksler mellom vurdering av praksis og utarbeidelse av nye tiltak for å oppnå intensjonene i lov og forskrifter.

Barnehageåret 2023-24 har vi vurdert følgende områder i årsplanen:

- Lek
- Samarbeid mellom hjem og barnehage
- Overganger: oppstart i barnehagen og interne overganger
- Progresjon
- Fagområder
- Planlegging

Følgende områder vil vi arbeide grundigere med i årene framover:

- Barnehagens verdigrunnlag i praksis med spesielt fokus på bærekraftig utvikling
- Lek og inkludering
- Måltid
- Medvirkning /(Samarbeid med barn)
- Planlegging, vurdering og dokumentasjon med spesielt fokus på vurdering
- Barnehagens arbeidsmåter med spesielt fokus på progresjon og fagområdene
- Lærende fellesskap

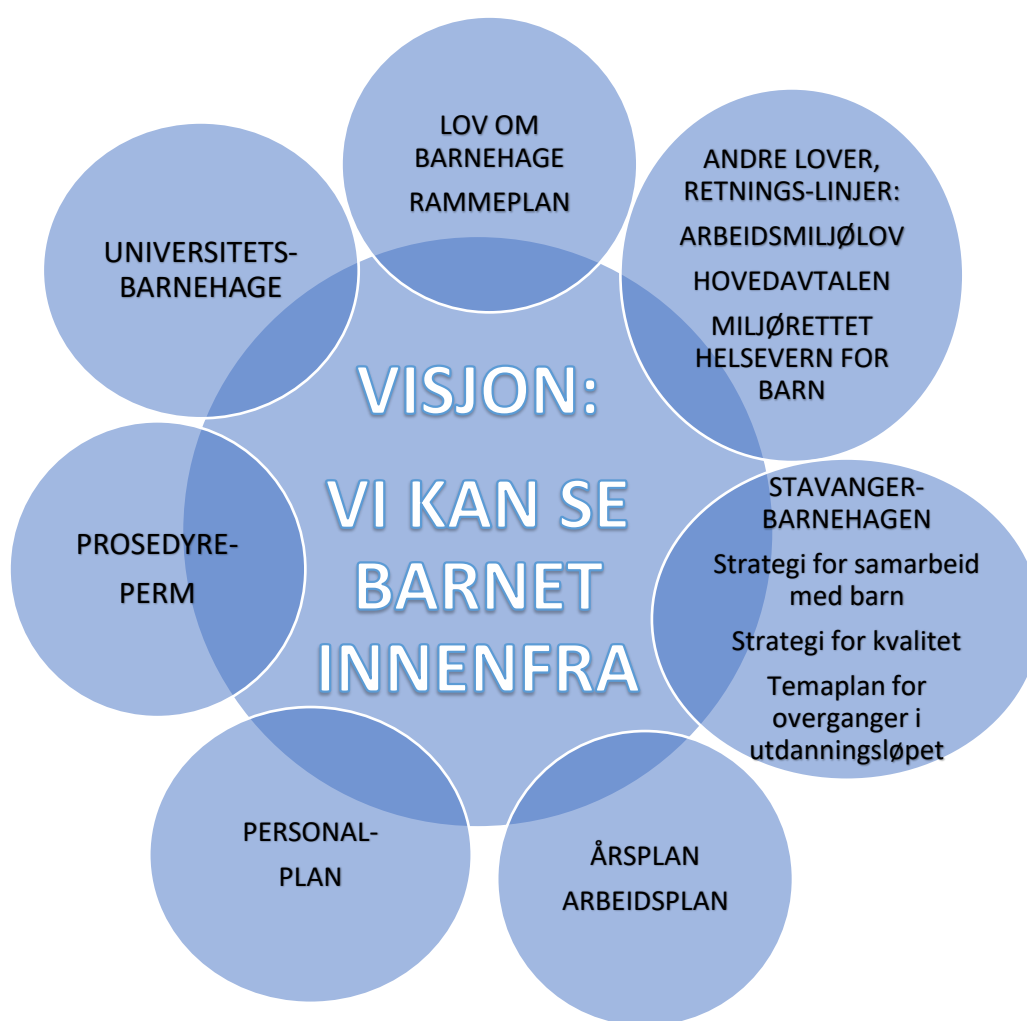
Høsten 2024 arbeider vi videre med Inkluderingsmodellen. Denne skisserer tiltak og suksesskriterier for å få til et inkluderende fellesskap i lek og samspill. I oppstarten i høst har vi et særlig fokus på gjennomføring av faste lekegrupper og synliggjøring av mangfold i barnegruppene.

Barnehagens virksomhetsleder, avdelingsledere og pedagogiske ledere har det faglige ansvaret for utarbeidelsen av årsplanen i samarbeid med de andre. Barnehagens årsplan fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg hver høst.

I tillegg til årsplanen har vi følgende interne dokument:

- Personalplan med verdigrunnlag og kulturdokument, HMS-plan, plan for kompetanseutvikling, plan for ledelse og plan for nærvær/sykefravær
- Arbeidsplan med detaljert beskrivelse av arbeidet, årshjul, møteplan og rutiner/pedagogiske verktøy
- Prosedyreperm (HMS)

Modellen under viser styringsdokumentene for Jåttå barnehage:

Presentasjon av Jåttå universitetsbarnehage (JUB)

Jåttå universitetsbarnehage er en kommunal barnehage som åpnet i august 2011. Barnehagen ligger i Hinna bydel, høyt i natur opp mot luft og himmel. Kunstneren Mari Røysamb har utsmykket barnehagens uteområde med utgangspunkt i at himmelen er stor og synlig i denne høyden. Hun har hatt et ønske om å bringe himmelen nærmere gjennom kunsten og samtidig la leken og tankeleken sendes utover og dermed la himmelen og utforskning av universets bli daglige nyheter resten av livet. På denne måten ble kunstverkene **Asteroiden** (skulpturform i blå betong som barna kan krype gjennom, sitte under, kikke gjennom opp til himmelen); **Himmelhull** (malt på betongvegger med måner og planeter); **Liten asteroide** (montert på vegg i barnehøyde: kan berøres, nesten holdes i hånda, som noe man eier fra himmelrommet).

Når barna begynner i Jåttå barnehage ønsker vi at de skal lage sin egen asteroide som blir et avtrykk av hånden og følger dem gjennom barnehagelivet.

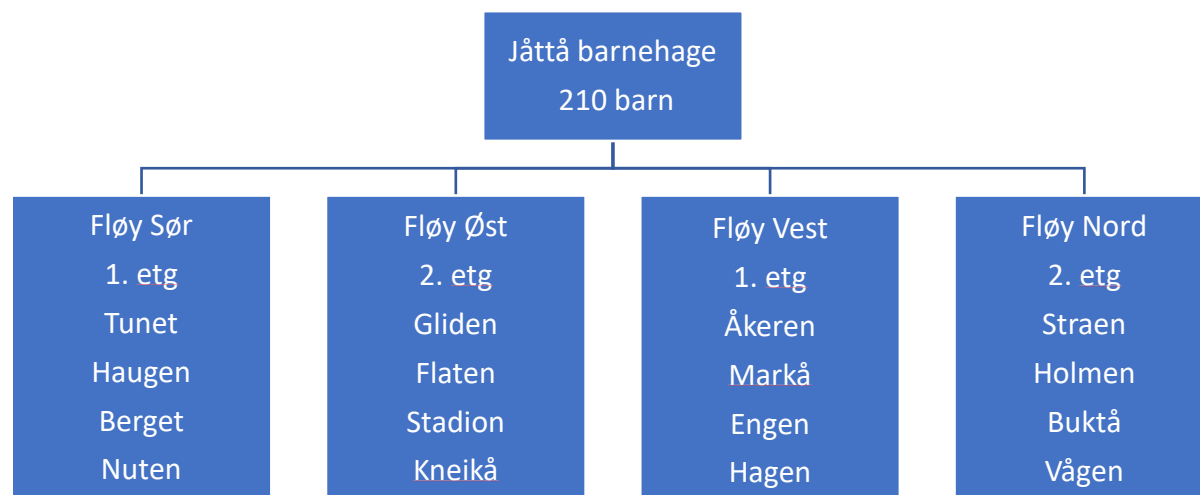
De eldste barna, som skal begynne på skolen høsten 2025, går i **SOLKLUBBEN**. Også dette navnet er inspirert av kunstneren sitt ønske om å bringe himmelen nærmere barnas lek og tankelek. Som solen er også våre barnehageavsluttere store og flotte. Solen skinner og lyser opp dagen og sender gode og varme stråler til oss rundt. Vi ønsker at SOLKLUBB- navnet skal brukes til refleksjon sammen med barna- både hvordan solen kan sammenlignes med barna i klubben, men og i utforskning av solens betydning i universet. Tema universet og undring blir også en del av det pedagogiske arbeidet for de eldste barna.

Mulig plassering Asteroide, og Himmelhull på vegger.

Fotomontasje

Jåttå universitetsbarnehage er det største barnehagebygget i Stavanger kommune og er dimensjonert for 245 barn og for 60/70 ansatte. Per i dag har vi 210 barn fordelt på 16 avdelinger. Barnehagen er organisert i fire fløyer med 4 avdelinger tilknyttet hver fløy, og ledes av virksomhetsleder og to avdelingsledere i tillegg til en administrativ ressurs. Vi har produksjonskjøkken med egen kokk og egen vaktmester/altmuligmann.

Medarbeiderne i barnehagen er en flott og sammensatt gruppe med ulike faglige og personlige ressurser. Noen har mange års erfaring, mens andre er mer ferske. Vi legger stor vekt på mangfold og ønsker oss et sammensatt personale.

Vi ønsker at alle får bruke sine ressurser og at de opplever å være en viktig brikke i den store helheten. Vi vil ha fokus på den enkelte og på en kollektiv kompetanseutvikling i forhold til våre satsingsområder. Vi kan!

Verdiene i Jåttå barnehage er nærmere skissert i et eget kulturdokument.

Hverdagen vår skal være preget av:

- Humor, glede og mestring
- Høy kvalitet på det faglige innholdet
- Mangfold og raushet
- Høy arbeidsmoral

Visjonen til Jåttå universitetsbarnehage er «Vi kan se barnet innenfra».

Hovedmålet er «Alle barn skal utvikle en god selvfølelse og få støtte til tilknytning og utforsking».

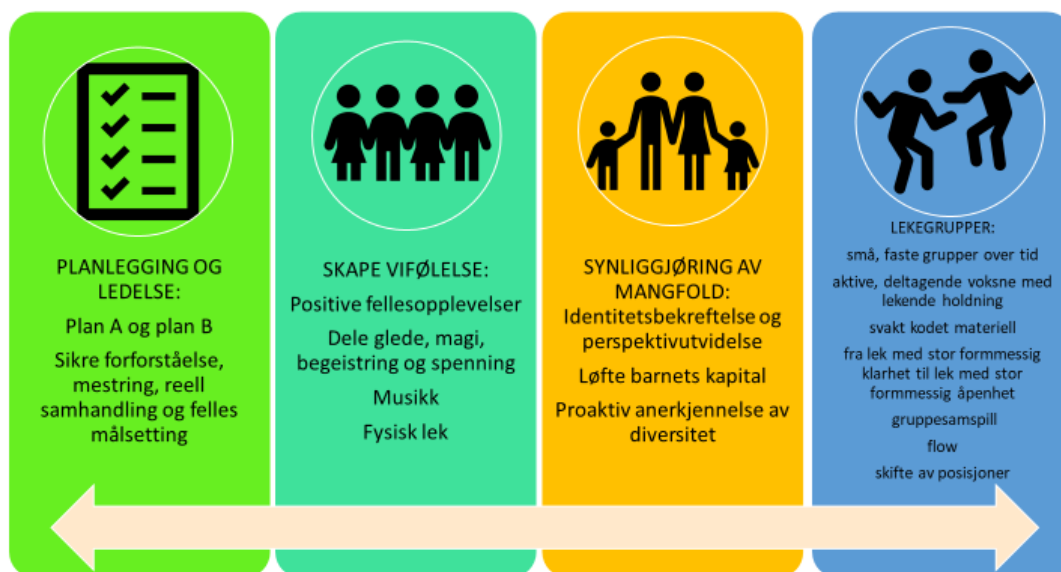
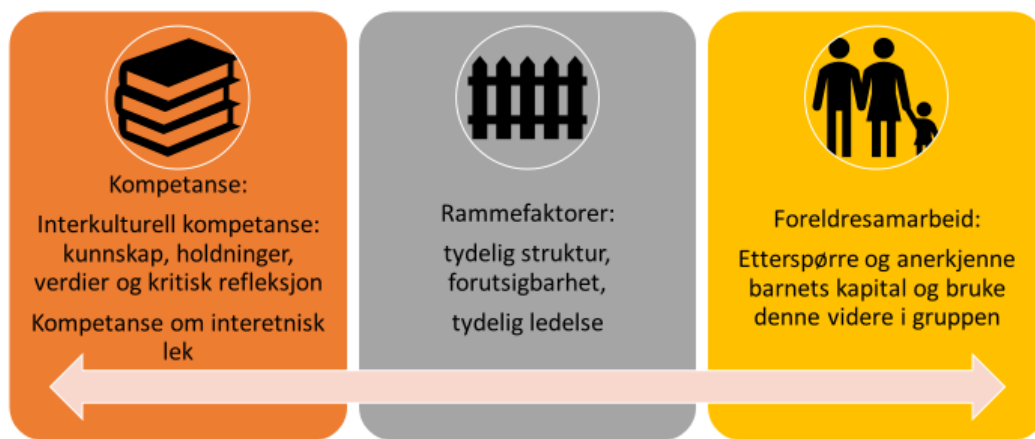
De siste årene har vi hatt hovedfokus på Interkulturell kompetanse, inkludering i lek og laget rundt barnet. Med hjelp av prosjektmidler fra Stavanger kommune har vi arbeidet med

- Kultur, forståelse og interkulturell kommunikasjon
- Synliggjøring og anerkjennelse av mangfold
- Likeverdig inkludering i lek

Vi har utarbeidet en inkluderingsmodell med suksesskriterier som vi mener skal til for å få til en mest mulig likeverdig inkludering i lek og samspill. Dette arbeidet videreføres barnehageåret 2024-25.

INKLUDERINGSMODELLEN:

Vi kan ta ansvar for en sosialt rettferdig barnehagepedagogikk!

Hele barnehagen har fokus på **GJENNOMFØRING AV LEKEGRUPPER OG SYNLIGGJØRING AV MANGFOLD I GRUPPENE** i oppstarten slik at alle barn får både identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse.

I tillegg til satsingsområdet LIKEVERDIG LEK FOR ALLE opprettholdes fokus på NÆRVÆR i personalgruppen og at barnehagen skal være en helsefremmende arbeidsplass. Vi skal arbeide videre med det gode arbeidsmiljøet, se på hva som fremmer nærvær og dermed forebygger fravær, i tillegg til å synliggjøre og fokusere på tiltak ved fravær – både på individ- og systemnivå. Jåttå barnehage deltar i et bedriftsnettverk i samarbeid med NAV arbeidslivssenter, i tillegg til samarbeid med bedriftshelsetjenesten i Stavanger kommune.

JUB er en «Syngende barnehage». Musikalsk samvær styrker relasjonen mellom voksne og barn og bidrar positivt til barnets utvikling. Trivselen øker, tilknytningen skjer fortere, man bygger vennskap og stressnivået minker. Sang er også godt for inkluderingen. Når man kan de samme sangene kan man lettere leke sammen selv om man ikke snakker samme språk. Sang og musikkaktiviteter gjør barnehagedagen enklere og hyggeligere både for liten og stor. Mange av småbarnsavdelingene deltar i FOU arbeid med en særskilt satsing på musikk.

FN-dagen og Indiaforeningen

I forbindelse med markering av FN dagen 24. oktober som i år markeres **tirsdag 22.oktober** har SU vedtatt at JUB fortsetter å samle inn penger til Indiaforeningen, gjennom salg av egne kunstverk og kafe. Indiaforeningen har et særskilt fokus på jenter og utdanning, og støtter i dag barn med penger til mat, klær, medisiner og utdanning. For mer info se www.indiaforeningen.no.

Strategi for samarbeid med barn

Stavanger kommunestyre vedtok i mai 2021 strategien Samarbeid med barn i Stavanger. Strategien er et overordnet, strategisk styringsdokument som beskriver hvordan ledere og ansatte i Stavanger skal se, forstå og samarbeide med barn. Strategien skal bidra til økt samarbeid med hvert enkelt barn i hverdagen, samt styrke barns deltakelse i tjenesteutviklingen i Stavanger kommune.

Strategien er utformet i tråd med kunnskap fra barn og er knyttet tett opp mot barns rettigheter både individuelt og på systemnivå slik de framgår av FN's barnekonvensjon:

- Artikkel 13 Barn har rett til informasjon
- Artikkel 12 Barn har rett til å uttale seg fritt
- Artikkel 16 Barn har rett til privat liv
- Artikkel 3 Barns beste

Strategien legger til grunn et felles barnesyn som baserer seg på følgende prinsipper:

- Barn har mye kunnskap om livet sitt og er like mye verdt som voksne
- Barn gjør så godt de kan ut fra hvordan de har det inni seg
- Barn må bli forstått bak oppførsel, smerteuttrykk og diagnoser
- De må bli trodd på og tatt på alvor og de trenger kjærlighet

Alle fagfolk skal møte alle barn med verdiene:

- Åpenhet: gjennom å være åpen om deg selv og gi barnet informasjon som angår barnet
- Ydmykhet: gjennom å møte barn med forståelse, raushet og å kunne si unnskyld til barnet
- Kjærlighet: gjennom å møte barn med varme i ord, kroppsspråk og handlinger
- Samarbeid: gjennom å vurdere sammen med barnet hva som er til barnets beste

Les mer om hvordan vi jobber med strategien i praksis i kapittel om barns rett til medvirkning.

Vil vite!

Rammeplanen for barnehager skriver at barnets fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen, og de skal få en begynnende kjennskap til betydningen av menneskerettighetene (barnekonvensjonen). Fokus på følelse av egenverd og forebygging av krenkelser er sentralt i dette. Barnet skal bli kjent med egne behov og få kjennskap til menneskekroppen. De skal bli trygge på egen kropp, og få støtte til å sette grenser for egen kropp. Rammeplanen sier videre at personalet skal «bidra til at barna utvikler et bevisst forhold til retten å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser». I tillegg skal personalet ha «et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages.

Opplegget til Vil Vite Stavangerbarnehagen er politisk vedtatt og er laget etter inspirasjon fra Stine Sofie Stiftelsen, andre kommuners lignende arbeid, samt fra nettressursen www.jegvilvite.no

I Jåttå barnehage har flere pedagogiske ledere på 3-6-årsavdelingene gjennomgått Vil vite-opplæringen i regi av ressurscenteret i Stavanger kommune. Høsten 2023 gjennomførte vi Vil vite-samlinger med barn som skal begynne på skolen høsten 24. Erfaringene fra disse var svært gode. Barna var lydhøre og fulgte godt med. Illustrasjonene var gode utgangspunkt for samtaler. I barnehageåret 2024-25 gjennomfører vi samtaler med barnehageavslutterne (født 2019) i oktober, slik at barnehagen har tid til å følge opp utover høsten og våren ved behov.

Universitetsbarnehage

Jåttå barnehage er Universitetsbarnehage, og inngår i et gjensidig partnerskap mellom praksisfeltet og universitet. Hovedmålet for satsingen er: **En sterkere profesjonsutdanning for barnehagelærere, samt økt kompetanse i barnehagen.**

Vi bygger vårt arbeid på at både barnehagen og universitetet er lærerutdannere. Vi må øke vår kompetanse i å tilrettelegge for studentens læring av ulike sammenhenger mellom teori og praksis. Kompetanse økes ved refleksjon over både hvordan teori og praksis spiller sammen og hvilke etiske utfordringer barnehagehverdagen kan by på.

I partnerskap med UiS bygger vi på en felles forståelse av at:

- Profesjonsutdanninger er en spesiell type høyere utdanning som innebærer spesielle utfordringer knyttet til utdanningens relevans for arbeidet og dermed samspillet mellom ulike typer kunnskap og mellom kunnskap, ferdigheter, verdier og holdninger.

- Kvalifiseringen foregår på ulike arenaer og fortsetter eller bør fortsette gjennom hele karrieren.
- Spenningsforhold mellom profesjonalisering ovenfra og innenfra er viktig for å forstå profesjonskvalifisering i arbeidslivet spesielt
- Derfor blir samspill mellom utdanning og yrke viktig, og spørsmål om profesjonskvalifisering må ses i lys av det som foregår både i utdanning og arbeidsliv (gjensidig grensekryssing).

Delmål:

1. Skape nye felles rom for erfaringsdeling, refleksjon og utvikling av ny kunnskap om læring i praksis
2. Sette kunnskap i bevegelse mellom studenter og ansatte i Jåttå barnehage og på universitetet
3. Begge parter bidrar aktivt i partnerskap for å synliggjøre ulike sammenhenger mellom teori og praksis

For mer detaljert informasjon se i arbeidsplanen.

Andre samarbeidspartnere

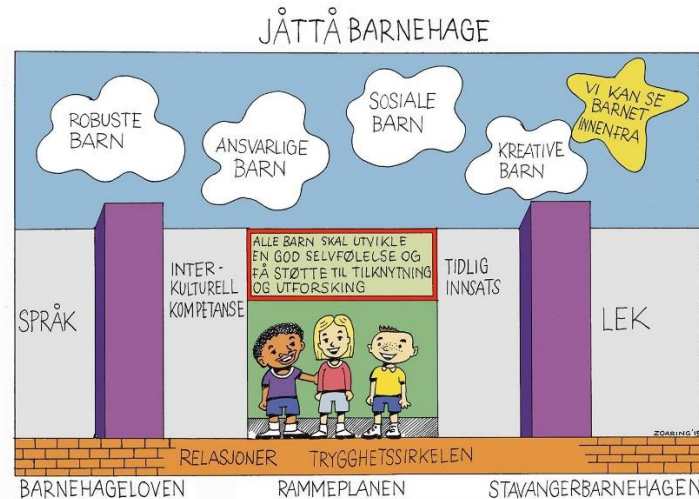
Barnehagen samarbeider med kommunale tjenester som *Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PPT)*, *Helsestasjonene*, *Barne- og UngdomsPsikiatrisk Avdeling (BUPA)*, *Barnevernet*, *Opplæringskontoret (lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget)*, *Johannes læringssenter* og *NAV* (arbeids- og språkpraksis).

I personaloppfølging har vi samarbeid med Stavanger kommunes HR-avdeling og NAV (den ansattes lokale NAV-kontor og NAV Arbeidslivssenter).

Barnehagens verdigrunnlag

Barnehagens verdigrunnlag er gitt i barnehageloven § 1. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng. Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. I denne årsplanen gjør vi rede for hvordan vi arbeider for å ivareta disse føringene. Stavanger barnehagens prinsipper og satsningsområder er vår lokale tilpasning av rammeplanen og skal bidra til å omsette verdigrunnlaget til praksis.

Gjennom arbeidet med verdigrunnlaget ønsker vi at barna skal oppleve god livskvalitet. Her er tre elementer særlig betydningsfulle: opplevelse av **mestring, tilhørighet og positiv selvfølelse**. Jåttåhuset visualiserer arbeidet vårt: Barnehagelov, Rammeplan og Stavangerbarnehagen i fundamentet og Relasjoner og Trygghetssirkelen i grunnmuren. De fire søylene språk, interkulturell kompetanse, tidlig innsats og lek holder huset oppe. Skyene illustrerer det vi ønsker skal kjennetegne barna når de slutter i barnehagen. Stjernen er visjonen vår og den røde rammen med hovedmålet er virksomhetsleders kontor.

Verdigrunnlaget berører områdene «**Barn og barndom**», «**Demokrati**», «**Mangfold og gjensidig respekt**», «**Likestilling og likeverd**», «**Bærekraftig utvikling**» og «**Livsmestring og helse**».

Mangfold og gjensidig respekt er et av fire prinsipper for Stavangerbarnehagens praksis i Strategi for kvalitet- Stavangerbarnehagen mot 2030.

Plan for å arbeide med mangfold og gjensidig respekt:

HVA SKAL VI GJØRE? (fra RP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
<p>Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet</p> <p>Synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt</p> <p>Gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap</p> <p>Vise hvordan alle kan lære av hverandre</p> <p>Fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller</p> <p>Bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er</p> <p>Synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet</p> <p>Bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke inkluderingsmodellen aktivt i planlegging, gjennomføring og vurdering av pedagogisk arbeid og foreldresamarbeid. • Reflektere over egne holdninger for å best mulig fremme likeverd og likestilling for alle barn • La mangfold være en naturlig del av fellesskapet vårt • Arbeide for at barns fysiske og psykiske helse skal utvikle seg positivt i barnehagen • Arbeide aktivt for at alle barn skal føle tilhørighet i barnehagen • Jobbe systematisk for et trygt og godt barnehagemiljø som forebygger krenkelser og mobbing • Bygge bro mellom barnehagen og hjemmet og legge til rette for gjensidig dialog og aktiv deltakelse • Bruke flerspråklige ansatte som ressurs for å synliggjøre mangfoldsamarbeidet i barnehagen • Anerkjenne verdien av mangfold i foreldregruppa og jobbe for at barn opplever glede og stolthet over egen bakgrunn og familietilhørighet

<p><u>Støtte, styrke og følge</u> opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger <u>Synliggjøre</u> variasjoner i verdier, religion og livssyn, samisk kultur og mangfold i familieformer</p>	
--	--

Bærekraftig utvikling er et av tre satsingsområder i Strategi for kvalitet- Stavangerbarnehagen mot 2030. «Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt (Kunnskapsdepartementet 2017, s. 10).

Plan for å arbeide med bærekraftig utvikling:

HVA SKAL VI GJØRE? (fra RP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
<p>Barna skal <u>lære</u> å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.</p> <p>Barnehagen har en viktig oppgave i å <u>fremme</u> verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn.</p> <p>Barnehagen <u>skal bidra til</u> at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Reflektere rundt vår egen betydning som rollemodeller for bærekraftig utvikling • Reflektere jevnlig over egen praksis og ha en bevisst praksis til materialvalg og forbruk • Tilrettelegge for glede, undring og omsorg for naturen og nærmiljø • Støtte barna i deres undring og utforskning og eksperimentere sammen med dem • Legge til rette for kreativitet, problemløsning og nysgjerrighet i samspill med barna • Arbeide bevisst med gjenvinning og gjenbruk og legge til rette for deling • Samarbeide med foreldregruppen om hvordan vi kan fremme bærekraftig utvikling i barnehagens hverdag • Utvikle oss kontinuerlig for å bli til en mer klimasmart barnehage

Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns behov for omsorg?

Vurdering av arbeidet i inneværende år: Avdelingene har vurdert sine relasjoner til hvert enkelt barn både på individ- og gruppenivå. I tillegg har avdelingene vurdert arbeidet med omsorg hver for seg. Disse vurderingene blir tatt med videre i planleggingen av avdelingens pedagogiske arbeid.

Plan for kommende år: OMSORG

HVA SKAL VI GJØRE? (fra RP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
Ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile	<ul style="list-style-type: none"> • La barnet følge sin individuelle rytme ut fra egne behov for hvile og mat- og gradvis komme inn i felles rytme i barnehagen • Samarbeide tett med foreldrene spesielt i oppstarten • Veksle mellom aktivitet og hvile i dagsrytmen • Voksne som viser varme og nærhet i samspill med barna
Legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke trygghetssirkelen som pedagogisk verktøy • Bruke Jåttåmodellen i oppstarten, og deler av den i overganger til andre avdelinger • Ha kontaktpersoner for hvert enkelt barn, som etter hvert blir tilknytningspersoner: ha spesielt ansvar for oppfølging av «sine» barn • Dele barna inn i mindre grupper minimum tre ganger per uke (og så ofte som mulig) • Snu samspill fra dyadisk til gruppesamspill: vende barnas oppmerksomhet mot hverandre
Sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen	<ul style="list-style-type: none"> • Dele barnegruppen inn i mindre grupper minimum tre ganger per uke (og så ofte som mulig) • Regulere følelser sammen med barnet • Følge barnets behov når det er mulig • Ta ledelsen når det er nødvendig: være både varm og tydelig

<p>Bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organisere dagen og gruppene slik at alle barn opplever mestring • Ha det gøy med barnet/ Le og glede oss sammen med barna • Møte alle barn med kjærlighet, tilstedeværelse og vennlighet • Uttrykke tydelig ønsket atferd og rose denne • Lære barna normer og regler: øve inn gode vaner • Voksenrolle med vekt på å være større, sterkere, klokere og god • Vil vite samling for Solklubben
<p>Møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn</p> <p>Være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Være fysisk og psykisk tilgjengelig: passe på, være med i lek og hjelpe i utforskningen • Være genuint interessert i barnet: småprat, lek, felles aktivitet • «Banking time» med barnet • Lytte, beskytte, trøste, vise godhet for barnet, hjelpe og støtte • Organisere følelsene til barnet: anerkjenne og sette ord på dem • Gi barnet utfordringer tilpasset modning og behov • Observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov – gi rom for medvirkning • Reflektere jevnlig over hvordan vi bygger gode relasjoner til alle barn
<p>Støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gi barn positiv oppmerksomhet når de viser omsorg: sette ord på høyt i gruppen • Samtaler om betydningen av å hjelpe hverandre

VURDERING FOR AVDELING:	
Hva har vi fått godt til? Vedlikeholdsområder	Hva må vi arbeide videre med? Forbedringsområder

Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns behov for lek?

Som vi skrev i kapittel 3 om barnehagens verdigrunnlag vektlegger vi leken som barns særegne væremåte. Målet vårt er at alle skal få innpass i leken. Deltagelse i lek er nødvendig for en god barndom, barns fysiske og psykiske helse, og for å sikre utvikling og læring. Derfor blir det ekstra viktig for oss å sikre at alle barn får delta likeverdig i leken. For å få dette til vil vi ha faste lekegrupper deler av dagen, hvor den voksne har planlagt en lek hvor alle i gruppen kan oppleve mestring og inkludering. I disse lekegruppene er det viktig både å gi inspirasjon til lek gjennom blant annet de ulike fagområdene, og å legge til rette for god lek. Virkemidler her er blant annet lek med svakt kodet materiell, lek med stor formmessig klarhet, lek med felles leketema, moment av magi, spenning, humor og glede og en aktiv, deltagende voksen som ser alle barna. Gjennom disse planlagte lekegruppene vil vi skape gode forutsetninger for den friere leken som foregår resten av dagen. **INKLUDERINGSMODELLEN** med suksesskriteriene (s.9) viser hvordan vi vil jobbe for å få til lek for alle. I tillegg har vi laget en **FILM; LEK FOR ALLE**, hvor flere av suksesskriteriene er omtalt. Filmen er tilgjengelig internt: ta kontakt med administrasjonen for formidling. Den vil bli brukt i opplæring av nyansatte, samt i det videre arbeidet for alle.

Vurdering av arbeidet i inneværende år: Lek har vært gjennomgående tema for fellestiden i JUB hele barnehageåret. Vi har hatt samarbeid med UiS både for å utvikle kompetansen vår på lek og for å utvikle voksenrollen og lekemiljøet i barnehagen. Avdelingene har underveis vurdert arbeidet sitt med lek hver for seg. Disse vurderingene blir tatt med videre i planleggingen av avdelingens pedagogiske arbeid.

Plan for kommende år: LEK

HVA SKAL VI GJØRE? (fra RP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
Organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek	<ul style="list-style-type: none">• Legge til rette for lekemiljøer som er magiske og spennende både inne og ute• Ha faste lekekroker som er tydelig merket med tekst og bilder• Ha gode rutiner for rydding, slik at miljøet er innbydende• La felles leketema prege miljøet: vise igjen hva avdelingen jobber med• Tilby ulike lekematerialer og tilføre nye elementer ved behov• Gi leken tid og rom og prioritere leken gjennom dagen og uken• Legge til rette for ulike typer lek: konstruksjonslek, dramatisk lek, rollelek, motorisk lek, regellek osv• Ha pedagogisk gulltid mellom 9-12 tre til fire dager i uken

	<ul style="list-style-type: none"> • Delta i lek
<p>Bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ha felles leketema på avdelingen med bok/fortelling, sang, regle som barna blir godt kjent med over tid • La leketema gå som en rød tråd gjennom dagen på avdelingen: i lek inne og ute, i samling, i aktiviteter, på turer, i måltider osv • Sørge for at de barna som trenger ekstra forkunnskap og erfaringer om leketema får det
<p>Fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ha faste lekegrupper tre dager i uken • Planlegge og forberede innhold i lekegruppene på forhånd • Fra inntrykk til uttrykk: • Gi inspirasjon til lek gjennom opplevelser ut fra fagområder: førstehåndserfaringer, tid til fordypning, undring, nysgjerrighet, delta i daglige gjøremål • Legge til rette for lek som inkluderer alle barna • Tenke gjennom barnas forutsetninger for leken: erfaringer, kunnskaper og motivasjon for leken • Være språklig brobygger i leken og løfte fram barnets erfaringer og kunnskap som verdifulle bidrag. Synliggjøre hvert enkelt barns kapital • Lage en plan A og en plan B for grupper (tre eller to grupper) • Fremme gruppespill: snu barnas oppmerksomhet mot hverandre • Legge til rette for lek med svakt kodet materiell • Legge til rette for lek med stor formmessig klarhet
<p>Observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser Veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Se etter barnas interesser i barnegruppen, og bygge videre på disse • Observere barnas posisjoner (førende, følgende, likestilt, observatør) i ulik type lek i september og januar og støtte barnet til å prøve andre posisjoner • Observere barna i forhold til Alle med-skjema høst og vår og støtte barnet til å utvikle leken • Finne tiltak til hvert enkelt barn for å støtte utviklingen • Støtte de barna som trenger det mest i lek • Verne og videreutvikle lek • Gjennomføre tiltak og evaluere dem etter noen uker • Utvide leken og tilfør elementer som gjør den mer spennende
<p>Være bevisst på og vurdere egen rolle og deltagelse i barnas lek</p> <p>Ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Være en god rollemodell • Dele kompetanse med andre • Planlegge lek • Sette rammer for leken: ta ledelsen og si hva som skal skje i leken • Gjenta den samme leken flere ganger • Veksle mellom en voksenrolle som er igangsetter, deltaker, observatør ut fra barnets behov • Ha en lekende holdning • Bruke humor og glede, tøyse og tulle

VURDERING FOR AVDELING: _____**Hva har vi fått godt til?
Vedlikeholdsområder****Hva må vi arbeide videre med?
Forbedringsområder**

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme danning?

Vurdering av arbeidet for inneværende år: Ikke utført.

Plan for kommende år: DANNING

Følgende artikkel belyser noen forståelser av begrepet danning:

<https://www.utdanningsforbundet.no/var-politikk/kunnskapsgrunnlag/publikasjoner/2012/om-begrepet-danning-i-barnehagen-temanotat-20124/>

HVA SKAL VI GJØRE? PERSONALET SKAL... (fra JRP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
<p>Tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke Trygghetssirkelen som verktøy og støtte barns tilknytning nede på sirkelen og barns utforsking oppe på sirkelen • Være til stede, være anerkjennende, gi bekreftelse på det barna gjør og gi positive tilbakemeldinger • Gi barna mestringsopplevelser • Gi barna ulike opplevelser, kunnskaper og erfaring knyttet til de ulike fagområdene i samlinger, aktiviteter, lek, temaarbeid. • Se verdien av seg selv samt fellesskapet gjennom samtaler, samarbeid og lek. • La barna gjøre seg erfaringer knyttet til å dele. Gjøres gjennom temaarbeid, samtaler, voksendeltakelse over tid (veilede, positiv forsterkning) (over tid). • La barna gjøre seg erfaringer knyttet til selvhevdelse. Gjøres gjennom temaarbeid, samtaler, voksendeltakelse i lek (veilede, positiv forsterkning) (over tid). • Brukes barnets kapital i planlagte og spontane aktiviteter/lek. • Synliggjøre (i samling) hvem som er der og ikke er der. Eks: laminerte bilder på blomsterpinner. Ha laminerte bilder (hvem er her i dag, hvem er vi på avdelingen (jeg er meg selv men også en del av gruppa). • Ha barnesamtaler for å kunne følge barnas spor og interesser • Filosofere med barna gjennom dialog og samtale • Vise omsorg for miljøet inne og ute
<p>Støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bli kjent med hvert enkelt barns kapital gjennom foreldre- og barnesamtaler og synliggjøre og bruke denne i gruppen • Være tilstedeværende (både mentalt og fysisk) og deltagende voksne • Videreføre barnas innspill og tilrettelegge for lek og aktivitet ut fra disse • Ha faste lekegrupper minimum tre ganger i uken med felles leketema • Ha lek med stor formmessig klarhet slik som regelleker • Bruke gruppesamspill

	<ul style="list-style-type: none"> • Anerkjenne barnets innspill, utsagn, deltakelse og gi positive tilbakemeldinger • Legge til rette for medvirkning gjennom turkort, aktivitetskort, ukens hjelpere • Bruke støtte til kommunikasjon for å la alle barn få uttrykke seg: bilder, tegn, tolk, kroppsspråk mm
<p>Synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Være tilstede, delta, observere og ha barne- og foreldresamtaler for å få tak på barnets behov, meninger og perspektiv- og bruke disse i lek og aktivitet • Proaktiv anerkjennelse av diversitet: løfte fram ulikheter og mangfold i gruppen, synliggjøre og bruke denne aktivt i lek og aktiviteter (språk, kultur, religion, familieformer,
<p>Legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ha små, faste lekegrupper minimum tre ganger i uken slik at den voksne blir kjent med hvert enkelt barn og lettere kan legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiv og handlinger • Tilstedeværende voksne både mentalt og fysisk i måltider, lek og aktiviteter inne og ute • Jevnlige barnesamtaler • Gi rom for å svare, tolke svar ut fra kroppsspråk og verbalspråk
<p>Utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stille åpne, undrende og kritiske spørsmål når barna er oppe på sirkelen • Bruke hverdags situasjoner til å tenke selvstendig og etisk: vurdere hva som er rett og galt • Oppmuntre, støtte og legge til rette for nysgjerrighet og problemløsning • Utvide barnets språk og tenkning: bevisst bruk av begreper • Være i dialog med barna og oppmuntre til vedvarende felles tenkning gjennom samvær om bøker, sang og rim og i undersøkelser og utforsking • Gi tid og rom for svar • Bruke dialogisk lesing • Aktiv bruk av filosofiske spørsmål og aktiviteter, eks: <i>Legg en rekke bilder foran barna. Bildene viser for eksempel en jente som smiler vennlig, en gutt som gir bort en gave, en hund som viser tenner, en tyv i fengselsdrakt som løper sin vei, en mann med et surt ansikt. Tegn en tabell på et stort ark, og la barna etter tur legge et bilde på «snill» eller «slem». Resultatet blir sikkert ikke så veldig overraskende ...Drøft så hvert bilde. Tenk at den smilende jenta nettopp har tatt yndlingsdukken fra søsteren sin, eller at mannen i fengselsdrakten løper for å redde en venn fra å drukne, at mannen med det sure ansiktet er sliten fordi han har hjulpet naboen å flytte, osv. Stemmer plasseringen av bildene da? Legg alle bildene på gulvet igjen, og del arket i tre: snill, vet ikke, slem. La barna legge bildene på arket på nytt. Blir bildene plassert et annet sted? Gi barna et nytt sett bilder. Er de like skråsikre når de legger dem på plass, eller har de begynt å nøle? (Lahaise m.fl., Filosofiske samtaler i barnehagen, Kommuneforlaget 2008, s. 138)</i> <p>Aktiviteten har tre trinn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plassering av de første bildene • plassering av de samme bildene etter å diktet opp en bakgrunn for dem

	<ul style="list-style-type: none"> • plassering av nye bilder <p>Hensikten med denne tretrinnsraketten er å gi barna en erfaring av at ting ikke alltid behøver å være slik som de ser ut ved første øyekast, at det vi ser er bestemt av hva vi tenker, eller ikke tenker. Øvelsen trener barna i å møte nye observasjoner og erfaringer med et mer reflektert sinn, ikke med skråsikkerhet eller likegyldighet (som bare er to motsatte varianter av tankeløshet).</p>
<p>Synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lage og ta i bruk barnets hus med bilder av familie, hus, venner, minner • Lage og ta i bruk personlige landplakater i nært samarbeid med barnet og familien • Ha et kultursensitivt lekemiljø hvor alle barn får identitetsbekreftelse og dermed også perspektivutvidelse: leker, bilder, bøker, språk, musikk, gjenstander, materiell som gjenspeiler mangfoldet • Ta utgangspunkt i mangfoldet når man planlegger lek, aktiviteter, samlinger

VURDERING FOR AVDELING:	
Hva har vi fått godt til? Vedlikeholdsområder	Hva må vi arbeide videre med? Forbedringsområder

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme læring?

Vurdering av arbeidet for inneværende år: ikke utført.

Plan for kommende år: LÆRING

HVA SKAL VI GJØRE? PERSONALET SKAL....(fra RP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
Sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke inkluderingsmodellen aktivt i planlegging, gjennomføring og evaluering • Bruke rammefaktorene aktivt for å skape et trygt læringsmiljø • Gi barna forkunnskaper slik at alle kan delta i lek, samling og aktivitet: gå gjennom/leke/lese/sørge for forståelse gjennom konkrete, bilder, ord på morsmål på forhånd • Presentere et tema i samling som brukes videre i lekegruppene • Ha felles leketema over tid og utvide i barnas proksimale utviklingssone • Utfordre barnas språk og tenkning gjennom samtaler med åpne, undrende og kritiske spørsmål hvor barna får tid til å svare og følge opp • Jobbe med gruppesamspill: oppmuntre til å lytte til og hjelpe hverandre
Legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Planlegge, gjennomføre og evaluere tema, lek og aktiviteter med utgangspunkt i inkluderingsmodellen og fagområdene • Bruke den didaktiske relasjonsmodellen i planlegging og evaluering • Inkludere alle sanser og hele kroppen i lek, samling og aktiviteter • Bruke og aktivt skape glede, humor og magi sammen med barn • Ha en lekende tilnærming til utvikling og læring. Bruke allsidige formidlingsuttrykk – musikk, dramatisering, fysisk aktivitet, forming, lek med konkrete, bilder, samtale • Ha felles leketema over tid som gjennomsyrrer både lek, aktiviteter og samling - med utvidelse i tråd med den proksimale utviklingssone • Delta i FoU-arbeid i partnerskap med UiS
Være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> • Ha barne- og foreldresamtaler for å bli kjent med barna • Voksne som er til stede, observerer, samtaler med barna, griper tak i situasjoner som oppstår • Stoppe opp når barna viser interesse for noe selv om en hadde andre planer • Bruke bevisst alle hverdagssituasjoner som f.eks. måltid og garderobesituasjon • Gi barna nok tid til å utføre oppgaver i sitt tempo

<p>Støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Være interesserte i barnas innspill: anerkjenne og ta dem i bruk • Stille spørsmål som skaper undring og utvidelse av språk og tanker • Planlegge og gjennomføre lek som alle mestrer i små faste grupper • Gi rom for å endre planer for å følge barnas interesser • Bruke alle sanser og de ulike fagområdene
<p>Utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke observasjon for å bli kjent med barnets ståsted, starte der og tilføre gradvis nye element • Ha gode samtaler med åpne, undrende og kritiske spørsmål • Være en god språkmodell som utvider og bruker begreper som utfordre • Legge til rette for tverrfaglige tema / prosjektorienterte arbeidsmåter og tilnærming • Variere innhold, materiell og arbeidsmåter • Synliggjøre mangfold i gruppen og i valg av tema, bøker, sanger, regler, leker mm
<p>Støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skape forståelse og mening sammen med dem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dramatisere, konkretisere og visualisere nøkkelord til tema og bruke dem allsidig gjennom dagen • Bruke tema i ulike situasjoner gjennom dagen og finne bøker, sanger, rim og regler som skaper forståelse og mening til tema • Være tilstedeværende, lyttende og anerkjennende • Utforske, eksperimentere og finne løsninger sammen
<p>Sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Planlegge, gjennomføre og evaluere med utgangspunkt i inkluderingsmodellen og fagområdene • Jevnlig observasjon av barna • Sikre forforståelse hos enkelte barn som trenger det. • Bruke praksisfortellinger i personalgruppen og reflektere over egen praksis: hva har barna lært av dette? Opplevde alle mestring? • Sette i gang prosjekt som tilfører nye impulser • Være utforskende sammen med barn og bruke utvekslingstone der samtalepartnerne utveksler erfaringer, tanker, meninger eller følelser (i motsetning til undervisningstone) • Involvere barna i sine egne læringsprosesser: «<i>Nå skal vi øve på Nå har du lært noe nytt!</i>»

VURDERING FOR AVDELING:**Hva har vi fått godt til?
Vedlikeholdsområder****Hva må vi arbeide videre med?
Forbedringsområder**

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme vennskap og fellesskap?

Vurdering av arbeidet for inneværende år: vurdert avdelingsvis

Plan for kommende år: VENNSKAP OG FELLESSKAP

HVA SKAL VI GJØRE? PERSONALET SKAL....(fra RP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
Støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke gruppesamspill: vende barnas oppmerksomhet mot hverandre • Ha faste lekegrupper tre ganger i uken • Ha felles leketema på avd/fløyen • Ha tema vennskap gjennom hele høsten: Lese bøker, synge sanger, fortelle, ha samtaler om og legge til rette for lek • Framheve hver enkelt slik at det blir relativ likhet over tid • Synliggjøre barnas kompetanser i gruppen • Jobbe med en vi-følelse på avdelingen • Legge til rette for lek hvor alle kan oppleve mestring, eksempelvis gjennom lek med svakt kodet materiell eller stor formmessig klarhet • Gi barna gode fellesopplevelser gjennom samlinger med musikk, drama, natur, magi og spenning, humor, glede og begeistring • Støtte barn som trenger det i leken, hvordan de tar initiativ til lek • Legge til rette for lek og aktiviteter som fremmer samarbeid uten konkurranse • Observere barnas samspill, kartlegg barnas vennskap, sett i verk tiltak og evaluer disse jevnlig
Samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap	<ul style="list-style-type: none"> • Lage «regler» for avdelingen sammen med barna • Være gode voksenmodeller • Reflektere over egne holdninger og verdier • Ha faste «hjelpere» på avdelingen som bidrar til fellesskapet • Sette ord på gode handlinger og rose prososiale handlinger • Lære barna å selv gripe inn eller hente en voksen hvis de observerer uheldige samspill • Lære barna å håndtere uenighet/konflikt
Støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger	<ul style="list-style-type: none"> • Jobbe aktivt med å sette ord på følelser: lære navn på ulike følelser, gjenkjenne ulike følelser hos seg selv og andre • Bruke gruppesamspill • Bruke rollespill for å synliggjøre ulike perspektiv • Ha barnesamtaler med barna • Tips: bruke Kari Lamers konflikthåndteringsmodellen ICPS: <ol style="list-style-type: none"> 1. Klargjøre problemet: spørre «Hva skjedde?» 2. La barna komme med forslag til løsning: barnet får hjelp til å sette seg inn i motpartens situasjon 3. Vurdere løsningsforslagene: barna får hjelp til å sette seg inn i motpartens situasjon 4. Valg av løsning: hvordan bli venner igjen? Gi og ta! 5. Evaluering. Ros når konflikten er løst.
Støtte barna i å sette egne grenser, respektere	<ul style="list-style-type: none"> • Jobbe med tema «det er min kropp» gjennom året eller velge ut en periode der dette er spesielt er i fokus • Undre seg sammen med barna og la dem komme med forslag til løsninger ved konflikter

<p>andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Være til stede i barns lek og aktiviteter • Lære barna strategier de kan bruke når uenighet oppstår • Gi barna optimisme – det går bra, slik om det ikke ble som du hadde tenkt – lære å takle motstand
<p>Forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Støtte selvfølelsen til hvert enkelt barn • Bli godt kjent med hvert enkelt barn: ha oppstarts-samtaler og bli-kjent-samtaler med foreldrene, bruke huset mitt aktivt • Ha god struktur på avdelingen med tydelige rammer som fast dagsrytme, fast bordplassering, faste grupper • Skape en positiv atmosfære på avdelingen med humor og glede, sang og gode opplevelser • Være autoritative voksne som tar ledelsen og bygger relasjoner. Være tydelig, forutsigbar og trygg i kommunikasjon med barn, også når det gjelder grenser. • Være til stede i lek inne og ute • Se og gripe inn når man observerer uheldige samspill • Stoppe krenkende atferd (barn-barn eller voksen-barn eller voksen-voksen) eller melde fra til nærmeste leder • Kartlegger oss selv før vi kartlegger barn • Reflektere og utvikle vår forståelse av barns inkludering i fellesskapet. Utfordre egen praksis. • Følge vår handlingsplan for et trygt og godt barnehagemiljø • Skrive aktivitetsplan med tiltak ved mistanke om at barnehagemiljøet ikke er trygt og godt • Gode tips: Trygg i fjell-modellen http://modellen.tryggifjell.no/

VURDERING FOR AVDELING: _____**Hva har vi fått godt til?
Vedlikeholdsområder****Hva må vi arbeide videre med?
Forbedringsområder**

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme kommunikasjon og språk?

Vurdering av arbeidet i inneværende år: ikke utført

Plan for kommende år:

HVA SKAL VI GJØRE? BARNEHAGEN SKAL....(fra RP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
<p>Anerkjenne og respondere på barnas ulike verbale og nonverbale uttrykk og støtte deres språkutvikling</p> <p>Være bevisst på sine roller som språklige forbilder og være lydhøre i kommunikasjonsen med alle barn</p>	<p>FORUTSETNINGER FOR Å LÆRE SPRÅK</p> <p>1. Barna må inngå i et SAMSPILL 2. Det må lønne seg FØLESEMESSIG å snakke</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bygge relasjon med hvert enkelt barn • Bruke trygghetssirkelen for å se barnets behov og svare på det • Være en god språkmodell • Ha blikk-kontakt med alle barna • Ordsette handlinger sammen med barna: beskriv det vi gjør • La barnet få tid til å svare – gi den 3. replikken • Bruke riktige begreper sammen med barna • Bade barn i språk • Bruke udirs filmer og nettsider • Vurdere bruk av nettbrett sammen med barna
<p>Stimulere barns verbale og nonverbale kommunikasjon og legge til rette for at alle barn involveres i samspill og i samtaler</p>	<p>HVA FREMMER SPRÅKUTVIKLINGEN BEST?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Musiske aktiviteter • God samtale • Samvær omkring tekst • Allsidig lek <ul style="list-style-type: none"> • Gjenta det barnet sier eller gir uttrykk for kroppslig, og utvide, forklare og berike samtalen • Være en god samtalepartner: gi tid og rom for svar • Bidra til at barna bruker språket til å skape relasjoner • Ha minimum tre, faste lekegrupper i uken
<p>Sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språk som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser</p>	<p>SIKRE FORSTÅELSE GJENNOM:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Førstehåndserfaringer (syn, hørsel, lukt, smak, berøring, følelser) 2. Konkreter 3. Dramatisere 4. Bilder <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div>

	<ul style="list-style-type: none"> • Synge mange og varierte (nye og gamle) sanger. Synge beskjeder som forberedelser og i overganger. Spontansang. • Ta utgangspunkt i begreper knyttet til barnets hverdag: bruke piktogram og hverdagsaktiviteter aktivt • Gi barna førstehåndserfaringer knyttet til tema og nøkkelord • Bruke dramatisering, konkrete og bilder for å støtte forståelsen • Være en god forteller • Lese bøker hver dag • Bruke rim og regler • Bruke månedens nøkkelord sammen med barna • Bruke matematiske begreper i det daglige som antall, form, størrelser, farger og mengde • Bruke lek som språkstimulering • Synliggjøre og utforske skriftspråket • Arbeide systematisk med tema, bok, sanger, rim/regler, nøkkelord • Visualisere, konkretisere, dramatisere nøkkelord • Synliggjøre tema i fysisk miljø og trekke det inn i leken • Vurdere når man skal ta i bruk nettbrett
<p>Følge med på barnas kommunikasjon og språk og fange opp og støtte barn som har ulike former for kommunikasjonsvansker, som er lite språklig aktive eller som har sen språkutvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke språktrappen som utgangspunkt for planlegging • Observere og kartlegge med Alle med og/eller TRAS ved behov for å sikre god tilrettelegging • Gi forforståelse til de barna som trenger det før lek og samling • Være bevisst på plassering av barnet i samling, måltid, lek og aktiviteter: voksen som støtter ved siden av • Jobbe systematisk med barns språkutvikling når de har behov for ekstra støtte
<p>Bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-/samiskspråklige kompetanse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide nært med foreldrene (oppstarts- eller bli-kjent-samtaler og daglig kontakt for å få informasjon om barnets kapital). • Informere foreldrene om betydningen av å bruke morsmål i samspill med barnet. • Anerkjennelse og synliggjøre barnas morsmål • Lære viktige ord (eks hei og hadet) på de språkene som er representert i gruppen • Synliggjøre ulike språk med hjelp av alfabet, ord/begrep, lydbøker, filmer, musikk osv • Samarbeide nært med tospråklig assistent når det er aktuelt • Jobbe systematisk med flerspråklige barns språkutvikling

VURDERING FOR AVDELING: _____	
Hva har vi fått godt til? Vedlikeholdsområder	Hva må vi arbeide videre med? Forbedringsområder

Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns rett til medvirkning?

Vurdering av arbeidet for inneværende år: ikke utført.

Plan for kommende år: MEDVIRKNING

HVA SKAL VI GJØRE? BARNEHAGEN SKAL....(fra RP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
Legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for barnesamtaler med spørsmål om hva barnet liker/ikke liker i barnehagen. Bruke bilder for de barna som ikke forstår eller uttrykker seg verbalt. • Bruke Jåttåmodellen i oppstarten for å bli kjent med barn og familien • Bruke informasjonen fra barnesamtalene i planlegging og gjennomføring av lek og aktiviteter • Ha tett foreldresamarbeid for å få informasjon om barnets trivsel i barnehagen – og bruke denne i planlegging og gjennomføring av lek og aktiviteter • Hente inn foreldreperspektivet på systemnivå gjennom eks SU • Bruke lenger tid i overgangssituasjoner som påkledning og toalett/bleieskift og i måltid: la barnet vise/fortelle hva de ønsker, legge til rette for selvstendighet • Bruke dagsplan og piktogram for å sikre både forståelse og mulighet til å uttrykke seg • Voksne som er tett på, tilstedeværende og bevisste • Voksne som er kreative, lekne og improviserer for å legge til rette for medvirkning • La barna få uttrykke seg på ulike måter og gjennom ulike uttrykksformer • Bruke faste lekegrupper minimum tre ganger i uken og smågrupper ellers også når det er mulig (lettere å fange opp barnets signaler) • Følge barnets spor når det er mulig • Gi barnet positiv respons når det medvirker
Gi barna jevnlig mulighet til aktiv deltagelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet	<ul style="list-style-type: none"> • Gi barna god oversikt over dagen gjennom bruk av dagsplan og piktogram • Gode ramme faktorer: god struktur og tydelige voksne som tar ledelsen når det er nødvendig • Jobbe med temaarbeid ut fra barnas interesser etter jul • Ha jevnlig barnesamtaler for å sikre at barna blir hørt både i planlegging og vurdering
La alle barn få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen	<ul style="list-style-type: none"> • Få tak på barnets kapital og interesser gjennom tett foreldresamarbeid, barnesamtaler, observasjon og samspill • Støtte og løfte fram barnas initiativ, undring og nysgjerrighet i fellesskapet • Bruke «huset mitt» aktivt i gruppen • Synliggjøre ALLE barnas kapital og interesser i gruppen (kontaktpersonen har et særlig ansvar for sine barn)

	<ul style="list-style-type: none"> • Lære å vente på tur • Bruke gruppesamspill for å synliggjøre barna for hverandre • Gi barna felles erfaringer • Ta imot barnas innspill • La barna være aktive medskapere av samling, lek og aktiviteter (ikke passive mottakere)
<p>Legge til rette for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov</p> <p>Observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov</p> <p>Tillegge barnas synspunkter vekt i samsvar med deres alder og modenhet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke smågrupper • Kartlegge barnas interesser og kapital og bruke denne i små og større grupper • Være interesserte i hvert enkelt barn og prøve å tolke hva barnet prøver å fortelle. Anerkjenn og følge opp barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk og handlinger. Ha øyekontakt og / eller fysisk kontakt ved behov. Være bevisst på dialogens tre runder: gi barnet tid til å svare • Ha tilstrekkelig materiell til leken • Bli enige om hva barna kan medvirke i: hvor turen skal gå? Hvor de skal leke? Hva de skal leke? • Være en aktiv voksen som leder leken slik at alle barna får medvirke • Observere barnas posisjoner og bygge videre på dette i lek og lekemiljø • Observere barnets tilknytningsstil og hvordan barnet gir signaler • Bruke kompetansen om COS og toleransevinduet • Ha jevnlig barnesamtaler og bruke informasjonen derfra i planlegging og gjennomføring av lek og aktiviteter • Lytte og observere barna jevnlig for å få kunnskap om hvordan barna opplever barnehagehverdagen • Vi observerer hverandre og reflekterer rundt vårt syn på barn i barnehagen
<p>Ivareta barnas grunnleggende rettigheter i FNs barnekonvensjon:</p> <p>1.barn har rett til informasjon i forbindelse med at det har rett til å uttale seg (artikkel 12)</p> <p>2.barn har rett til uttale seg fritt om forhold som berører barnet (artikkel 12)</p> <p>3.barn har rett til privatliv (artikkel 16)</p> <p>4.barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Barnet har rett til å snakke med en voksen det er trygg på, både i situasjonen og som felles informasjon (info til barnet om hva vi generelt sier til foreldrene) (1 og 2). 2. Barnet møtes på en god pedagogisk måte-autoritativt (1). 3. Vi tilpasser retningslinjene til barnets modningsnivå (1,2,3,4). 4. Barnet får velge plassering for hvor man snakker sammen (2). 5. Den voksne informerer om hvilken informasjon de har og fra hvem (1). 6. Den voksne legger frem alternativer for barnet i situasjonen det er i (1). 7. Barnet får informasjon om konsekvenser og hva som vil skje etterpå (1). 8. Vi gjengir den «vanlige dagen» til foreldrene: hvem barnet har lekt med, hva hen har spist, hvordan humøret er, hvilke aktiviteter hen har deltatt i osv. uten å opplyse barnet om dette hver dag.

handlinger som berører barn (artikkel 3, Grunnloven § 104)

Handlinger og beslutninger skal gjøres til barnets beste. Barnets beste er et grunnleggende hensyn som er mål i seg selv og er avgjørende for hvordan man går fram i saker som angår barn. De tre andre rettighetene må brukes før en handling eller avgjørelse tas.

9. Når det er «hendelser» utenom den «vanlige dagen» skal denne metoden etterstrebtes:

- Barnet har rett til å snakke med en voksen det er trygg på (2).
- Barnet skal få uttale seg fritt:- trygt sted, uten påvirkning og press, uten samtykke fra foreldre eller ansatte (2).
- Den ansatte vurderer om det barnet har sagt eller gjort skal deles (3).
- Dersom en deler informasjonen, skal barnet informeres i forkant (3).

10. Foreldresamtaler skal planlegges i samarbeid med barnet. Det innebærer at (1,2,3):

- Barnehagelæreren snakker med barnet i forkant og forteller hva hen tenker å ta opp med foreldrene.
- Barnet blir spurt om tema de ønsker å ta opp eller som de ikke vil snakkes om og evt årsakene til dette.
- Barn skal få informasjon om hva barnehagen ønsker å dele om barnet med andre voksne, og få mulighet til å uttale seg om dette

11. Barnets best vurderinger(4)

- Vurderinger gjøres konkret for det enkelte barn og tar, så langt det er mulig, utgangspunkt i det barnet forteller og i barnets egen mening.
- Voksne har ansvar for å vurdere hvilken betydning det vil ha for barnet å bestemme noe som barnet ikke ønsker.
- Hvis det bestemmes noe som barnet ikke ønsker, bør noe av det barnet har ønsket, likevel tas hensyn til, så langt det er mulig.
- Voksne dokumenterer og begrunner hvordan barnets synspunkt er tillagt vekt i den konkrete vurderingen og hvorfor barnets mening var avgjørende.

VURDERING FOR AVDELING: _____**Hva har vi fått godt til?
Vedlikeholdsområder****Hva må vi arbeide videre med?
Forbedringsområder**

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme et godt samarbeid mellom hjem og barnehage?

Vurdering av arbeidet for inneværende år: Vi gjennomfører foreldreundersøkelse hvert år og foreldrene er godt fornøyde med tilbudet i 2023. Resultatene legges på hjemmesiden. Hver avdeling gjennomgår sine særskilte resultat med avdelingsleder, og velger et par områder for vedlikehold og forbedring. Barnehagen velger i samarbeid med SU noen områder som satses på den kommende perioden. Vedlikeholds-område er barns trivsel og forbedringsområde er informasjon: jobbe fram en standard for ulik info i hvilke kanaler.

I tillegg evaluerer vi samarbeid mellom hjem og barnehage på avdelingsnivå gjennom oppstarts-, blikjent- og foreldresamtaler årlig.

Plan for kommende år: SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE

HVA SKAL VI GJØRE? PERSONALET SKAL: (fra RP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
<p>Legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene</p> <p>Individnivå: Legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring</p> <p>Begrunne sine vurderinger overfor foreldrene og ta hensyn til foreldrenes synspunkter</p> <p>Sikre at foreldrene får <i>medvirke</i> til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke Jåttåmodellen i oppstarten • Anerkjennelse at en trygg og god relasjon til barnet etableres i samarbeid med barnets foreldre • Være åpne, nysgjerrige og ydmyke for foreldrene og tilstrebe reell medvirkning i tilbudet til sitt barn • Ha bli-kjentsamtaler med pedagogisk leder når denne er ny (eget skjema), oppstartssamtaler når barnet begynner i barnehagen (eget skjema), foreldresamtaler to ganger per år (høst og vår) (eget skjema) • Daglig kontakt med foreldre i hente- og bringesituasjoner • Lære foreldrenes fornavn på avdelingen • Bruke epost med foreldrene aktivt og være tilgjengelig på epost (svare innen tre dager) • Gi god informasjon jevnlig om det pedagogiske tilbudet på hjemmesiden, og sørge for at alle foreldre abonnerer på hjemmesiden • Sørge for informasjon gjennom månedsbrev og månedsplan, dokumentasjon av dagen på skjerm og / eller bilder • Informere om hvem som har hvilken vakt (henge opp oversikt, epost, sms) -også ved sykdom og vikarbruk • Gi tilbud om veiledning ved særskilt behov • Bruke faget vårt og fagbegrep i dialog med foreldre – profesjonalitet
<p>Gruppenivå: Gi mulighet for å ivareta foreldrenes kontakt med barnehagen på en aktiv måte</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Foreldrekurs for nye foreldre (trygghetssirkelen) • Foreldrenes Arbeidsutvalg (FAU): virksomhetsleder deltar ved behov • Samarbeidsutvalg (SU) • Foreldremøter • FN-dag • Påskefrokost • Dugnad

	<ul style="list-style-type: none"> • Sommerfest • Mulighet for halvårlig foreldrekaffe avdelingsvis • Åpen dør på avdelingen og i administrasjonen: gi rom at foreldre kan stikke innom
--	--

VURDERING FOR AVDELING: _____

**Hva har vi fått godt til?
Vedlikeholdsområder**

**Hva må vi arbeide videre med?
Forbedringsområder**

--	--

Hvordan arbeider barnehagen med overganger?

Vi tar utgangspunkt i Stavanger kommunes temaplan for overganger i utdanningsløpet i arbeidet med overganger: «*Når overgangene er godt forberedt, følges opp tverrfaglig og er i samarbeid med barna og foresatte, gis barn og unge gode muligheter for utvikling. Samarbeid med barn skal ivaretas i alle deler av prosessen - før, under og etter overgangene*».

Vurdering av arbeidet for inneværende år: de pedagogiske lederne på 0-3-årsavdelingene vurderer hver enkelt oppstart ut fra gitte kriterier. Foreldre til nye barn på 0-3årsavdelingene har også evaluert oppstarten etter de samme kriteriene. Disse oppsummeres på systemnivå i barnehagen og er grunnlag for videre kompetanseheving og oppfølging. I år var læringspunktene:

- Foreldrene er til stede fem hele dager før de går fra barna
- Avdelingen har lik musikksamling med faste sanger på besøksdager og i oppstart
- Barna og foreldrene får foto av kontaktpersonen på forhånd
- Tilstrebe større grad av foreldreaktivitet i oppstarten

Plan for kommende år:

Overganger når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal:

Legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen i samarbeid med foreldrene

Tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn

Sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

For å få dette til har vi utviklet en egen foreldreaktiv tilvenningsmodell, «Jåttåmodellen» for barn under tre år. Jåttåmodellen er inspirert av nyere teori og våre egne erfaringer fra mange år med tilvenninger i ulike barnehager.

Målsettingen er at tilvenningen skal gi barna en sikker havn for nære og trygge relasjoner gjennom en fast kontaktperson. Etter hvert er målet at barnet oppnår sekundær tilknytning til sin kontaktperson i barnehagen. Foreldrene skal også bli godt kjent med barnehagen og personalet gjennom å være i barnehagen over tid og ta en aktiv del i arbeidet. Vi har syv suksesskriterier som er synliggjort i modellen på neste side. Under hvert suksesskriterium har vi spesifikke tiltak.

For barn over tre år gjelder mange av de samme prinsippene som i Jåttåmodellen, men antall dager kan reduseres til tre hvis barnet er klar for det.

2016.03.01 Rutiner for oppstart.pdf

Overganger innad i barnehagen

Overganger innad i barnehagen

Barnehagen skal:

Sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.

Vi har brukt elementer fra Jåttåmodellen når vi har lagt våre rutiner for overgang fra en avdeling til en annen. Forskjellen er at kontaktpersonen på den avdelingen barnet går på blir brukt som den trygge basen når barnet skal bli kjent med sin nye kontaktperson på den nye avdelingen. Når barnet starter på den nye avdelingen tilbyr vi foreldre til å være til stede en dag for å trygge barnet, bli kjent med nytt personale og nye rutiner. Vi har egen rutine for overgang fra en avdeling til en annen med spesifikk tiltak for personalet.

Overganger mellom barnehage og skole

Rammeplanen skriver at barnehagen skal:

Legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og SFO.

Utveksle kunnskap og informasjon med skolen som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen.

Ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen

Gi de eldste barna mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen

Legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen

Bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.

La barna få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen.

Arbeidet med de eldste barna som skal begynne på skolen tar utgangspunkt i Rammeplanen, den nasjonale veilederen Fra eldst til yngst, Stavanger kommunes plan for samarbeid barnehagen-skole og Hinna bydels egen plan «Gleden ved å være eldst». Vi har rutiner for samarbeidet med skolen, i tillegg til at vi tilstreber en god dialog med de ulike skolene barna skal gå på.

Hvordan skal vi arbeide for å oppnå målene i planene?

De fleste eldste barna i barnehagen (født 2019) går på avdelinger med barn i alderen 3-6 år. De samles også som gruppe til ulike aktiviteter og tradisjoner for å avslutte tiden i barnehagen og for å forberedes til og skape en sammenheng med skolen. Vi har valgt å kalle de eldste barna for **SOLKLUBBEN**. Valget av navn er inspirert av kunstneren Mari Røysamb sitt ønske om å bringe himmelen nærmere barnas lek og tankelek. Som våre barnehageavsluttere er solen stor og flott. Den skinner og lyser opp dagen og sender gode og varme stråler til oss rundt. Vi ønsker at SOLKLUBB-navnet skal brukes til refleksjon sammen med barna- både hvordan solen kan sammenlignes med barna i klubben men også i utforskning av solens betydning i universet.

Innholdet i arbeidet både på avdelingen og i Solklubben skal ta utgangspunkt i barnehagekulturen og føringene i rammeplanen. Vi skal gi barna erfaringer gjennom lek. Det kan bety at det er felles leketema på avdelingen, men at alle aldersgrupper får utfordringer tilpasset sin utvikling og sine behov. Vi skal også legge til rette for progresjon og variasjon gjennom valg av pedagogisk innhold,

arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Alle barn skal utvikle seg, lære og oppleve framgang. Alle barn i alle aldersgrupper skal få varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter innen rammeplanens fagområder. Fokuset skal være på en jevn progresjon der barn vokser med oppgavene, er nysgjerrige og lærelystne. Det betyr at vi må finne balansen mellom å støtte når barnet er nede på sirkelen og utfordre oppå på sirkelen. Når barna slutter i Jåttå barnehage ønsker vi at de skal være robuste, ansvarlige, sosiale og kreative.

Solkubben samles til følgende tradisjoner og aktiviteter gjennom året (skal evalueres i september og kan derfor endres):

- Faddere for nye barn på avdelingen
- Høsting av poteter i potetåkeren i september
- Svømmeopplæring
- Egen turdag med ekstra utfordringer
- Turbostråkk- arrangement gjennom den norske turistforening 30.8.22 Turbostrakk — Den Norske Turistforening (dnt.no)
- Besøk på Jåtten skole for å bli kjent med en skolebygning ute og inne: jevnlig gjennom året
- Sang- og regelleker i uteleken
- Øve på ferdigheter som å vente på tur, snakke en om gangen, være selvstendig i av- og påkledning
- Kor
- Tema førstehjelp, brannvern og trafikk
- Tema universet og undring (jf kunsten vår og asteroiden)
- Ekstra ansvar på FN-kafeen
- Lucia for resten av barnehagen
- Kirkebesøk til jul og påske
- Flaggborg i 16.maitoget
- Tur til Dalsnuten i mai
- Sirkus Jåttålinnski: opptreden av koret og roseseremoni
- Avslutningsmiddag i juni: barna medvirker i planlegging og gjennomføring av meny og innhold. Barna får personlig kort fra avdelingen.

Rutinene våre for overgangen mellom barnehage og skole følger Stavanger kommunes temaplan for overganger i utdanningsløpet [PowerPoint-presentasjon \(stavanger.kommune.no\)](https://www.stavanger.kommune.no)

Kjerneaktivitetene her er blant annet:

- Foreldremøte på høsten med informasjon om overgangsrutiner og hvordan barnehagen forbereder barna til skolen
- Foreldresamtaler høst og vår
- Samtaler med barn om overgangen for å synliggjøre barnets stemme i overføringskjema
- Bruk av overgangssekk som et overgangsobjekt fra barnehage til skole for å skape gjenkjennelse og trygghet
- Relasjonsbygging med barn som skal begynne på samme skole: grupper på tvers av avdelinger
- Overføringsmøter om skolestartere med rett til spesialundervisning med PPT, foreldre, barnehage, skole og ressurscenteret

- Overføringskjema til skolen med informasjon om det enkelte barn (foreldre og barnehage fyller ut sammen). Samtykkeskjema signeres av foreldrene
- Besøksdag på skole og SFO for barn og foreldre. Barnehagen går også på besøk til skolene og noen skoler kommer på besøk til barnehagen.

VURDERING FOR AVDELING: _____	
<i>Hva har vi fått godt til? Vedlikeholdsområder</i>	<i>Hva må vi arbeide videre med? Forbedringsområder</i>

Hvordan arbeider barnehagen med planlegging, vurdering og dokumentasjon

Fra Rammeplanen: Barnehagen skal:

Være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene.

Være en lærende organisasjon

Begrunne det pedagogiske arbeidet i barnehageloven og rammeplanen

PLANLEGGING

Vurdering av arbeidet inneværende år: Avdelingene har vurdert sitt arbeid med planlegging hver for seg.

Planlegging skal (fra RP):

- ***Gi personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk***
- ***Bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen***
- ***Synliggjøre hvordan barnehagen fortolker og realiserer rammeplanen***
- ***Være utgangspunkt for refleksjon og utvikling***

Barnehagen har følgende planer:

- Årsplan
- Handlingsplan for trygt og godt barnehagemiljø
- Arbeidsplan: internt arbeidsdokument med detaljert beskrivelse av arbeidet vårt, årshjul, møteplan og rutiner/pedagogiske verktøy
- Personalplan med kulturdokument, HMS-plan, plan for nærvær, plan for kompetanseutvikling og ledelse
- Månedsbrev og månedsplan for den enkelte avdeling
- Planlegging av lek og pedagogiske aktiviteter som turer, rutinesituasjoner, arbeid med fagområdene

Fra Rammeplanen: Vurdering

Barnehagen skal:

Vurdere det pedagogiske arbeidet jevnlig: ***beskrive, analysere og fortolke*** arbeidet ut fra barnehages planer, barnehageloven og rammeplanen

Sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen

Bygge vurderingsarbeidet på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i

Observere og vurdere barnets trivsel og allsidige utvikling fortløpende

Ta med barnets erfaringer og synspunkter i vurderingen

Barnehagen vurderer på følgende måter:

- Barnesamtaler med de eldste
- Refleksjon på avdelings-, fag- og personalmøter og i veiledning gjennom praksis-fortellinger
- Bruk av relasjonshjerte høst og vår
- Månedlig evaluering på avdelingsmøter
- Månedlig evaluering på månedsbrevene
- Halvårig vurdering av årsplanen
- Vurdering av oppstart og overgang til ny avdeling på høsten
- Halvårlig evaluering av pedagogisk lederes egen rolle
- Utarbeidelse av et vurderingssystem med evaluering av planer

Fra Rammeplanen: Dokumentasjon

Barnehagen skal:

Bruke dokumentasjon i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten

Dokumentere vurderinger om barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling når det er nødvendig for å gi barnegruppen og enkeltbarn et tilrettelagt tilbud

Legge til grunn et etisk perspektiv ved dokumentasjon av barnegruppen og enkeltbarn

Barnehagen dokumenterer på følgende måter:

- Observasjoner av barnas trivsel og utvikling
- Alle med- kartlegging på alle barn
- TRAS-kartlegging ved behov
- Bildedokumentasjon av barnas barnehagedag på skjermer i garderoben minimum to ganger per uke
- Hjemmesiden
- Barnesamtaler med de eldste

Barnedokumentasjonen er digital i Stavanger kommune, og alle arkivverdige dokumenter arkiveres i systemet Public Oppvekst.

VURDERING FOR AVDELING: _____**Hva har vi fått godt til?
Vedlikeholdsområder****Hva må vi arbeide videre med?
Forbedringsområder**

Hvordan tilrettelegger barnehagen for barn som trenger ekstra støtte?

Stavanger kommune har valgt å organisere det spesialpedagogiske arbeidet i tråd med hovedprinsippene i UDIR sine føringer for kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Målet er at alle barna skal oppleve et godt tilpasset inkluderende tilbud i barnehagen, der støtte og spesialpedagogisk hjelp inkluderes sterkere i barnehagens daglige drift. Barnehagene skal øke sin kompetanse og se det allmennpedagogiske og det spesialpedagogiske tilbudet mer i sammenheng.

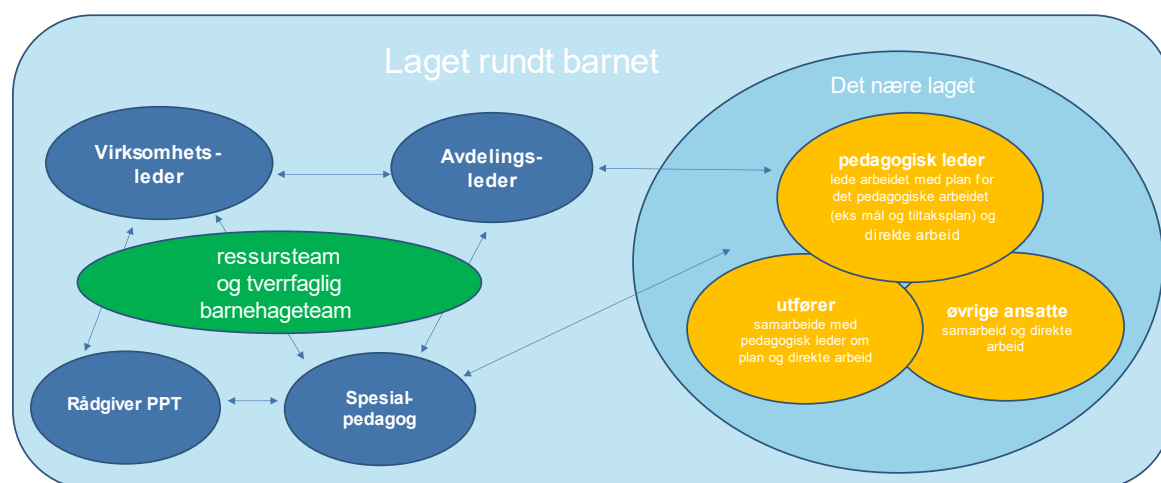
Gjennom nøkkelstrukturene Ressursteam (RT) og Tverrfaglig barnehageteam (TBT) samarbeider PPT og andre støttetjenester (helsestasjon, barnevern, fysio/ergo og Johannes læringsssenter). Målet er å sikre likeverdig tilgang til spesialpedagogisk kompetanse, og sikre systematisk samarbeid med barnehagen. Rådgivere og spesialpedagoger i PPT er knyttet tettere til virksomheten, og veileder og gir støtte i saker på individ- gruppe- og systemnivå. Jåttå universitetsbarnehage har en spesialpedagog som er i barnehagen 80%. Hun støtter barn som har spesialpedagogisk hjelp, har kompetanseheving med personalet og bidrar med observasjoner og veiledning for å få til tidlig innsats.

Saker som vurderes meldt videre til PPT skal alltid være behandlet i RT eller TBT. TBT kan gi veiledning på tiltak i barnehagen og bidra med observasjon og systemarbeid. Foreldre kan delta på TBT sammen med barnehagen.

Pedagogisk leder og utfører gjør nødvendige vurderinger knyttet til ansvars- og oppgavefordeling i laget rundt barnet. Målet er å sikre at barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp §31 og §37 får grunnleggende behov ivaretatt, og blir inkludert i fellesskapet i barnegruppa.

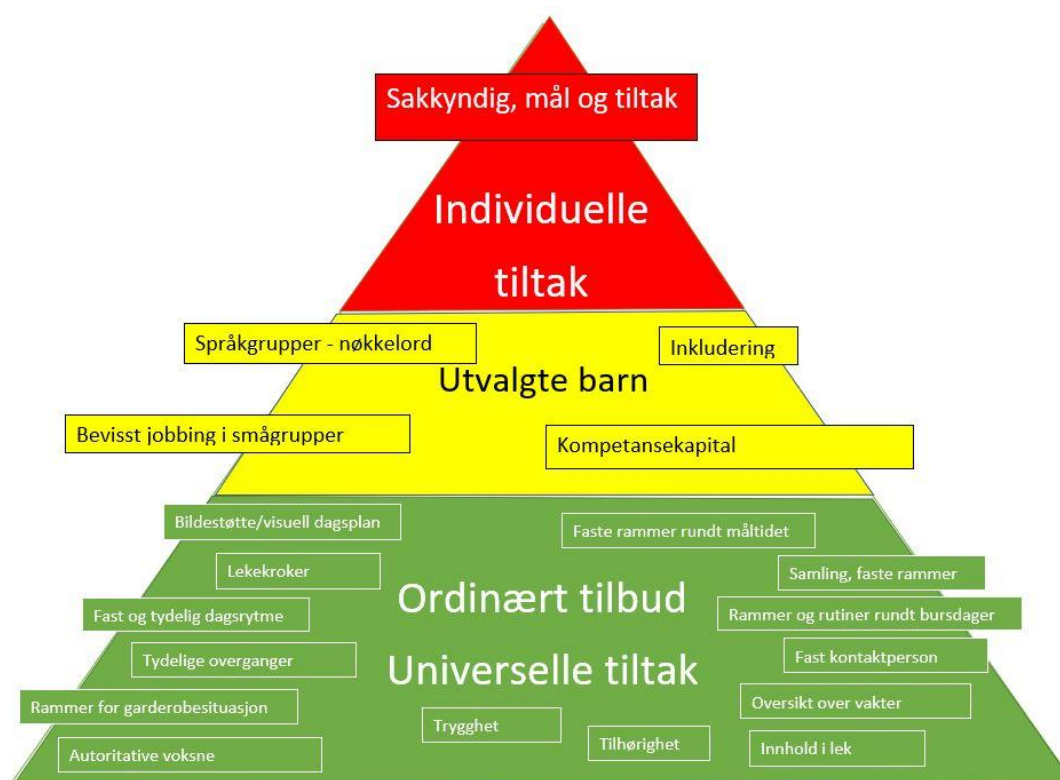
Barnehagens ledelse skal sikre helhet og sammenheng i arbeidet i det nære laget rundt barnet, i tråd med barnet og barnegruppens behov. Målene i de sakkyndige vurderingene til barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp skal være kjent for alle som arbeider i laget rundt barnet.

Samarbeid og samhandling i laget rundt barnet

Stavanger kommune

Plan for kommende år:

HVA SKAL VI GJØRE? PERSONALET SKAL...(fra RP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
<p>Tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet på avdelingen ut fra barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder</p> <p>Grønt nivå i trekanten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre rammefaktorene på avdeling med blant annet tydelig, visualisert dagsplan, faste rutiner, faste plasser osv. • Bruke supplerende kommunikasjon og bildestøtte • Små, faste lekegrupper minimum 3 ganger i uken • Ha tett og tidlig dialog med foreldre • Ha tett og tidlig dialog med barn (jf strategi for samarbeid med barn) • Gi barn som trenger ekstra støtte mer i perioder/prioritere dem i form av voksentetthet og tilrettelegging • Fordele ansvar i personalgruppen, gjerne i form av bånd rundt den voksnes håndledd som markering • Planlegge, gjennomføre og vurdere ut fra inkluderingsmodellen slik at alle barn opplever mestring og tilhørighet • Være større, sterkere, klokere og god, bruke trygghets sirkelen og toleransevinduet • Ha Banking time med barn som trenger det • Skrive P-plan med tiltak som brukes og evalueres (ansvar pedled)

<p>Sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og e/ eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud.</p> <p>Sørge for gode system og struktur samt tydelig ledelse på avdelingene</p> <p>Grønt og gult nivå i trekanten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Være autoritative voksne som er varme og tydelige: Bygge relasjon, synliggjøre barnets kapital, legge til rette for mestring • Jevnlig evaluering av voksenrollen • Tydelige rammefaktorer med visualisert dagsplan, faste plasser rundt bordet og i samling, tydelig merket lekekroker, plan A og B mm • Bruke alternativt supplerende kommunikasjon ved behov, eksempelvis gjennom bruk av bilder og rolltalk • Jevnlige observasjoner og refleksjoner rundt disse • Jevnlige barnesamtaler • Jevnlige foreldresamtaler: tett og tidlig dialog • Skrive P-plan med tiltak, informere alle på avdelingen, jevnlig evaluering og justering • Jevnlig refleksjon rundt hvert barn på avdelingsmøter • God informasjonsutveksling (fra tidligere avd/pedled, mellom ansatte, samarbeid hjem-bhg) • Bruke trygghetssirkelen (COS) og Traumebevisst omsorg (TBO)
<p>Vurdere tilretteleggingen underveis og justere i tråd med barnets behov og utvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jevnlig evaluering på avdelingsmøte • Jevnlige barnesamtaler • Jevnlig observasjon • Jevnlige foreldresamtaler. Tett og tidlig dialog • Vurdere intern veiledning i barnehagen eller i TEFT-forum sammen med foreldre slik at en oppnår felles forståelse og videre tiltak i samarbeid med hjemmet • Jevnlig dialog med god informasjon mellom barnehagen og foreldrene
<p>Opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering hvis barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ha tett dialog med foreldre og informere aktivt om hva de har rett til • Dele p-planen med foreldre • Vurdere behov for å søke ekstern veiledning, oppfølging og/ eller spesialpedagogisk hjelp sammen med foreldrene: PPT har ansvaret for å utarbeide en sakkyndig vurdering av enkeltbarns behov for spesialpedagogisk hjelp. • Virksomhetsleder fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven § 31 - 37 og gir spesialpedagogisk hjelp i form av veiledning, utfører og spesialpedagoger. Barn under opplæringspliktig alder som har et særlig behov for spesialpedagogisk hjelp, har rett til slik hjelp.
<p>Sørge for at barn som mottar spesialpedagogisk hjelp inkluderes i barnegruppen og det allmennpedagogiske tilbudet.</p> <p>Grønt, gult og rødt nivå i trekanten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Det nære laget rundt barnet med pedledere, BUA, assistenter og utførere planlegger sammen for å øke felles forståelse • Ha små faste lekegrupper med stabile og forutsigbare voksne som bygges rundt barnet som trenger ekstra støtte • Synliggjøre barnets kapital og planlegge og gjennomføre lek barnet mestrer • Arbeide i tråd med sakkyndig vurdering, mål- og tiltaksplaner og enkeltvedtak

Samarbeid med barnevernstjenesten i Stavanger

Barnehagen samarbeider også med barneverntjenesten i Stavanger. Barnehageansatte er i en særstilling når det gjelder å observere og å få informasjon om barns omsorg og livssituasjon. Forskning har vist at utsatte barn som får hjelp på et tidlig tidspunkt, har bedre forutsetninger for å klare seg godt senere i livet (Kristofersen og Clausen 2008). Barnehagen har meldeplikt til barnevernet, hvis vi har bekymring for barnets omsorgssituasjon hjemme.

Ved mistanke fra ansatte eller foreldre om seksuelle overgrep, vold og eller krenkende atferd har Stavanger kommune og barnehagen faste rutiner. Vi har kunnskap om seksuelle overgrep og vold mot barn, og vi har ferdigheter til å handle. Vi jobber forebyggende ved å følge med, melde fra, undersøke og sette inn tiltak i tråd med barnehageloven. Barnehagen bruker trafikklyset; seksuell atferd hos barn og ungdom, samt andre verktøy dersom vi er bekymret. Styrer kontaktes umiddelbart ved slik mistanke, både dersom det gjelder barn, foreldre eller ansatte i barnehagen.

<http://intranett/Administrasjonsenheten/Oppvekst-og-utdanning/Oppvekst/Handbok/2015/Rutiner-ved-mistanke-om-seksuelle-overgrep-og-krenkende-atferd-mot-barn-i-barnehager-skoler-barne--og-avlastingsboliger-og-barne--og-ungdomstiltak/>

Ved mistanke om vold i nære relasjoner brukes kommunens veileder.

<http://intranett/Nyheter/Arkiv-2011/2017/Veileder-vold-i-nare-relasjoner/>

Saker kan drøftes i **konsultasjonsteamet for vold og seksuelle overgrep**. Målet er at problemer og bekymringer skal løses tidligst og på lavest mulig nivå, og i størst mulig samarbeid med barn og foreldre. I de fleste tilfeller (hvor det ikke er mistanke om vold eller seksuelle overgrep) drøftes saken med foreldrene før barnehagen melder fra til barnevernet. Gjennom et aktivt og positivt samarbeid mellom barnehagen, barneverntjenesten og foreldrene vil en øke muligheten for å finne gode løsninger på vanskelige situasjoner. For at barn skal få den hjelpen og oppfølgingen som det er behov for må barneverntjenesten og barnehagen ha et godt samarbeid. Kommunikasjon og samarbeid mellom de to tjenestene må skje innenfor reglene om taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett. Ved en bekymringsmelding undersøker barnevernet saken og vurderer behov for tiltak, som oftest veiledning.

VURDERING FOR AVDELING: _____**Hva har vi fått godt til?
Vedlikeholdsområder****Hva må vi arbeide videre med?
Forbedringsområder**

Barnehagens arbeidsmåter

Hvordan arbeider barnehagen med fagområdene

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold og en naturlig del av prosjekter, lek og aktiviteter.

Vurdering av arbeidet inneværende barnehageår: Avdelingene har vurdert sitt arbeid med fagområdene hver for seg.

I løpet av barnehageåret 2023-24 har vi jobbet særlig med fire fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form

Innenfor disse fagområdene har vi utarbeidet en plan med punktene:

- Hvorfor er fagområdet viktig?
- Hvordan jobber vi med fagområdet og hvordan sikrer vi progresjon?

Kommunikasjon, språk og tekst

Barnehagen skal bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer.

Hvorfor er fagområdet viktig?	Hvordan jobber vi med fagområdet og hvordan sikrer vi progresjon?
Kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling.	Systematisk arbeid gjennom planlagte aktiviteter.
Kommunikasjon er utgangspunktet for utvikling av relasjoner.	Lar barna få uttrykke sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter:
Kommunikasjon er ikke bare verbalspråk, men også kroppsspråk.	Se det enkelte barnet og anerkjenne barnets følelser. Barn uttrykker seg på ulike måter og har behov for å bli møtt og forstått der de er i sin utvikling, det krever at voksne har en god relasjon til barnet.
Kommunikasjon fremmer allsidig utvikling og trivsel.	Bruker språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter:
Kommunikasjon er utgangspunkt for læring.	Bruker lekegrupper flere ganger i uka, fokus på gruppespill. Aktiv voksenrolle som bruker språket på en bevisst måte. Gradvis tilføre leken noe nytt.
Kunnskap om språk og kommunikasjon er utgangspunkt for å fange opp barn som har utfordringer med språkutviklingen.	
Kunnskap om flerspråklighet er viktig i forhold til hvordan vi kan møte barn som utvikler flere språk på en best mulig måte.	

	<p>Videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd:</p> <p>Voksne som er bevisste på hvordan man bruker og utvider språket i samspill med barn. Bilde støtte ved behov.</p> <p>Leker, improviser og eksperimenterer med rim, rytme, lyder og ord:</p> <p>Lekende voksne som bevisst bruker rim og regler tilfører noe nytt etter hvert.</p> <p>Møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer. Opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale:</p> <p>Bade barn i bøker og fortellinger. Finne ut hva det enkelte barn og barnegruppe liker. Voksne som en aktiv og engasjert leser. Inkludere alle barna i leseaktiviteter. Sikre at alle barn får delta i leseaktiviteter.</p> <p>Gi alle barn leseglede som igjen fremmer leselyst.</p>
--	---

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse.

Kunst, kultur og kreativitet

Fagområdet handler om uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design.

Hvorfor er fagområdet viktig?	Hvordan jobber vi med fagområdet og hvordan sikrer vi progresjon?
<p>Barnehagen legger til rette for grunnlag for tilhørighet, deltagelse og eget skapende arbeid.</p> <p>Gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen bidra til at barn bearbeider inntrykk og følelser.</p> <p>Barnehagen skal legge til rette for tilhørighet og kreativitet gjennom å være sammen om å oppleve å skape kunstneriske og kulturelle uttrykk.</p> <p>Barna skal oppleve glede og stolthet gjennom egen kulturell tilhørighet.</p>	<p>Lar barna utforske ulike materiell tilpasset alder.</p> <p>Sørge for at materialer er tilgjengelig for barna.</p> <p>Utnytte her og nå situasjoner i hverdagen, støtte barnet i sitt kreative uttrykk med engasjement.</p> <p>Den kreative utviklingsprosessen står i sentrum.</p> <p>Gjennom å støtte barnet i den proksimale utviklingssonen sikrer vi progresjon og medvirkning i den kreative prosessen.</p>

Utnytte her og nå situasjoner i hverdagen, støtte barnet i sitt kreative uttrykk med engasjement.	Gjenta prosessen over tid for å sikre progresjon, forutsigbarhet og mestring.
---	---

Natur, miljø og teknologi

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider.

Hvorfor er fagområdet viktig?	Hvordan jobber vi med fagområdet og hvordan sikrer vi progresjon?
<p>For at barna både skal bli glad i naturen, og glade i å være i naturen.</p> <p>For at de skal oppleve nytteverdien av naturen.</p> <p>For å gi barna en indre motivasjon</p> <p>For å ivareta miljøet og bidra til bærekraftig utvikling.</p> <p>For den mentale og fysiske helsen.</p> <p>For barnas kreativitet, lek og læring.</p>	<p>Positive, aktive voksne som er gode rollemodeller</p> <p>Går turer i nærmiljøet året rundt.</p> <p>Vi sår og høster vekster, og bruker det i matlaging.</p> <p>Bruker naturmaterialer i lek og kreative prosesser.</p> <p>Vi plukker søppel når vi går på tur.</p> <p>Vi er fysisk aktive i naturen i fellesskap.</p> <p>Vi leker i naturen og er i naturen.</p> <p>Fra å utforske → å bruke naturen.</p> <p>Utforske, så og ta i bruk naturressursene: "Kjenne på jord → Så karse til påske → Så i parseller → Så poteter → Høste poteter → bruke potetene i matlaging."</p> <p>Går fra at de voksne gir inspirasjon i leken → at barna tar i bruk naturmateriell selv i leken og knytter det til andre fagområder.</p> <p>Fra å plukke søppel i naturen → se hvor søppelet vårt ender.</p> <p>Fysisk aktiv i fellesskap i naturen etter alder.</p> <p>Naturlig progresjon i form av modningsnivå.</p>

Antall, rom og form

Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer som hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet.

Hvorfor er fagområdet viktig?	Hvordan jobber vi med fagområdet og hvordan sikrer vi progresjon?
<p>Forberede barna til å fungere i samfunnet.</p> <p>Bruke kroppen og sansene for å utvikle romforståelse. Får kjennskap til hvor barnet er i forhold til andre. (rom plasseringer, liten, mellom, stor).</p> <p>Øve på selvstendighet til barna, stille spørsmål, resonnere og finne løsninger. --> Robuste barn</p>	<p>Bevisst bruke matematiske begreper i hverdagen. - Plassering i rommet (leker, border, plasser, bilder). Konstruksjonslek -</p> <p>Nysgjerrige og undrende holdning til barnas uttrykk</p> <p>Sanse og utforske rommet og seg selv.</p> <p>Progresjon temaarbeid</p> <p>Felles forståelse blant personalet og observasjoner er viktig.</p>

Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold.

Nærmiljø og samfunn

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barn kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.

Anbefalinger for mat og måltider i barnehagen

Måltidene i barnehagen er en viktig læringsarena. Her kan det snakkes om mat, kosthold og helse i naturlige sammenhenger. Barnehagen følger helsedirektoratets nasjonale retningslinjer for mat og måltid i barnehagen.

Hva skal vi gjøre?	Hvordan skal vi få det til?
Legge til rette for minst tre faste måltider om dagen	<ul style="list-style-type: none"> • Fast dagsrytme med måltider til faste tider (minimum hver tredje time) • Vurdere hyppigere måltider for de yngste barna • Tilby vanlig hvit melk (skummet eller lett melk) og vann til måltidene • Ha kaldt drikkevann tilgjengelig, både til og mellom måltidene • Vi serverer variert mat i tråd med helsedirektoratets anbefalinger • Vi serverer grønnsaker, frukt eller bær hver dag
Legge til rette for barns medvirkning i mat og måltidsaktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> • at barn deltar i borddekking og opprydning etter måltidet • få ta egne valg • øve på turtaking og få sensoriske opplevelser. • la barna smøre sin egen brødskive, det kan fremme både læring og mestring • lage mat sammen og gjennom det få kjennskap til ulike mattradisjoner knyttet til land, kultur, religion og livssyn

	<ul style="list-style-type: none"> • lære å kjenne etter sult, tørste og metthet
<p>Bidra til å motivere barn til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • servering av kaker, kjekt, is og saft begrenses til fire tradisjoner i løpet av året: FN-kafe, Lucia, 17.mai og sommerfest • benytte måltider og matlaging til språklig utvikling og nysgjerrighet knyttet til maten og måltidet • gi kjennskap til matvarers navn, opprinnelse og bruk • oppmuntre barn til å smake på mat på en positiv måte • legge til rette for god håndhygiene knyttet til måltider med håndvask før måltider
<p>Gi barna innsikt i maten opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • at barna deltar i dyrking, høsting og å lære om maten fra «jord/hav til bord». Barnehagen kan for eksempel ha en egen kjøkkenhage eller dyrke i pletter i vinduskarmen gi kjennskap til matvarers navn, opprinnelse og bruk
<p>Legge til rette for at måltid og matlaging bidrar til måltidsglede</p>	<ul style="list-style-type: none"> • være gode voksenmodeller som deltar aktiv i måltidet • benytte sanseopplevelser knyttet til mat; smake, lukte, se (farger, former), føle (tyngde, overflate, konsistens) og høre (knase, slurpe) • få kjennskap til matematiske sammenhenger gjennom matlaging, blant annet ved bruk av telling, sortering, veiing og måling • gi god tid til å spise (min 30 minutt) • dele barna inn i mindre spisegrupper • ha utstyr som er tilpasset barnets alder og funksjonsnivå. • ivareta ro under måltidet og samtidig legge til rette for hyggelige samtaler.

Hvordan arbeider barnehagen med progresjon?

Vurdering av arbeidet for inneværende år: Vi har hatt særlig fokus på progresjon barnehageåret 2023-24. Innenfor Rammepланens ulike områder synliggjøres progresjon gjennom valg av verb for å beskrive målene, eksempelvis går barna fra å oppdage, til utvikle og deretter eksperimentere med. Avdelingene har vurdert sitt arbeid med progresjon ut fra årsplanen vår, og jobber med å synliggjøre og sette ord på hvordan de jobber med progresjon.

Plan for kommende år:

HVA SKAL VI GJØRE? PERSONALET SKAL....(fra RP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
<p>Oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av</p> <p>Planlegge og tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold for alle barn</p> <p>Bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter</p> <p>Legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens innhold og arbeidsmåter</p> <p>Introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye opplevelser og erfaringer</p> <p>Sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av materialer, bøker, leker, verktøy og utstyr og gjøre disse tilgjengelig for barna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diskutere og forstå progresjonsbegrepet • Se hvordan målene i RP uttrykker progresjon • Observere barna for å finne barnets ståsted • Gi barnet utfordringer i sin «nærmeste utviklingszone» slik at det utvikler seg, lærer og opplever framgang • Støtte og utfordre barnet oppe på sirkelen: være med barnet til det klarer selv • Vurdere å gradvis ta i bruk SSTEWE (Sustained Shared Thinking and Emotional wellbeing) i veiledning og samspill • Planlegge, gjennomføre og vurdere slik at det enkelte barn opplever mestring og får passende utfordringer, og lærer å takle motstand • Lede omsorg, lek, læring og danning for å sikre mestring og progresjon for alle barn • Være aktiv voksen tett på barnet • Ha et tett foreldresamarbeid • Legge til rette for et lekemiljø på avdelingen tilpasset alder og modenhet • Legge til rette for tverrfaglige tema / prosjektorienterte arbeidsmåter og tilnærming • Variere innhold, materiell og arbeidsmåter • Synliggjøre mangfold i gruppen og i valg av tema, bøker, sanger, regler, leker mm

VURDERING FOR AVDELING: _____**Hva har vi fått godt til?
Vedlikeholdsområder****Hva må vi arbeide videre med?
Forbedringsområder**

Hvordan arbeider barnehagen med den digitale praksisen?

Vurdering av arbeidet for inneværende år: ikke utført

Plan for kommende år:

HVA SKAL VI GJØRE? PERSONALET SKAL....(fra RP)	HVORDAN SKAL VI ARBEIDE FOR Å FÅ DET TIL? Tiltak i JUB:
Utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern	<ul style="list-style-type: none"> • Ha tydelige rammer for hvor og når digitale medier skal brukes (små grupper, aktivt deltagende og bevisste voksne) • Ivareta barnets rettigheter: spør om lov til å ta bilde og om hva du kan bruke bilde til • Gjøre barna bevisste på at de har rettigheter. <ul style="list-style-type: none"> ○ Barna skal vite at de selv kan godkjenne hva som deles og legges ut av dem. ○ At barna lærer selv at de må spørre om lov å ta bilder av andre. • Ivareta foreldrenes rettigheter, innhente samtykke • Kun ta i bruk tekst eller bilder man har rettighetene til å bruke • Kun legge ut bilder av aktivitet med barn på nett (ikke ansikt, ikke gjenkjennbart, fokus på hender/aktivitet)
Legge til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer	<ul style="list-style-type: none"> • Ta med planleggingen av digitale verktøy med i skjemaet for lekegruppe. Skrive der hvordan du vil bruke det og hvorfor. • Bruke lekegrupper som utgangspunkt for å utforske digitale medier • Dokumentere lek og inkludere barna i hele prosessen: eks bygge, ta bilde, skrive ut, synliggjøre
Vurdere relevans og egnethet og delta i barnas mediebruk	<ul style="list-style-type: none"> • Stille kritiske spørsmål til seg selv og andre
Utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna	<ul style="list-style-type: none"> • Ta i bruk et vidt spekter av digitale verktøy som støtte i det pedagogiske arbeidet: ipad, pc (laptop og stasjonær), mobil, digitalt mikroskop, smartboard, kamera gjennom ulike medier som word, powerpoint, spotify, youtube, søkemotorer, bilde- og videoprogram, billedbokprogram, musikkprogram som garageband, matematiske apper, apper med dyr, fugler, småkryp, blomster osv • Voksne som deltar aktivt når barna bruker digitale verktøy. • Bruke digitale verktøy ved temaarbeid – se udir og ikt plan for tips og ideer. • Bruke digitale virkemiddel i leken og lekegrupper – f eks finne frem film om flyreise når vi leker at vi reise med fly • La barna dokumentere gjennom selv å ta bilder og diskutere dem sammen i små grupper

	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide med å lage digital fortelling. Noen avdelinger er med i FoU-arbeid med Uis for å utvikle arbeidet med digitale fortellinger. • Mange gode forslag til aktiviteter under fagområdene: <ul style="list-style-type: none"> ○ https://www.iktplan.no/index.php?pageID=20&cat=1
--	---

VURDERING FOR AVDELING: _____	
Hva har vi fått godt til? Vedlikeholdsområder	Hva må vi arbeide videre med? Forbedringsområder

